

Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU OTSUS (teine koda laiendatud koosseisus)

11. mai 2022*

Majandus- ja rahapoliitika – Krediidiasutuste usaldatavusnõuete täitmise järelevalve – EKP-le antud järelevalvealased eriülesanded – Olulise osaluse omandamise hindamine – Olulise osaluse omandamiseks nõusoleku andmata jätmine – Tagasiulatuva jõu puudumine – Kohtuotsuse seadusjõud – Liikmesriigi ülevõtmisnormide kohaldamine – Kaitseõigused – Õigus tutvuda toimikuga – Õigus olla ära kuulatud – Uus väide – Liidu õiguse esimus – Õigus tõhusale kohtulikule kaitsele

Kohtuasjas T-913/16,

Finanziaria d'investimento Fininvest SpA (Fininvest), asukoht Rooma (Itaalia),

Silvio Berlusconi, elukoht Rooma,

esindajad: advokaadid R. Vaccarella, A. Di Porto, M. Carpinelli, A. Saccucci, B. Nascimbene, N. Ghedini ja A. Baldaccini,

hagejad,

versus

Euroopa Keskpank (EKP), esindajad: C. Hernández Saseta ja G. Buono, keda abistas advokaat M. Lamandini,

kostja,

keda toetab

Euroopa Komisjon, esindajad: V. Di Bucci ja A. Steiblytė,

menetlusse astuja,

mille ese on ELTL artikli 263 alusel esitatud nõue tühistada EKP 25. oktoobri 2016. aasta otsus ECB/SSM/2016 – 7LVZJ6XRIE7VNZ4UBX81/4, millega EKP keeldus Fininvestile ja Silvio Berlusconi loe andmisest osaluse omandamiseks krediidiasutuses Banca Mediolanum SpA,

ÜLDKOHUS (teine koda laiendatud koosseisus),

* Menetluse keel: itaalia.

koosseisus: koja president S. Papasavvas, kohtunikud E. Buttigieg, F. Schalin, M. J. Costeira (ettekandja) ja A. Kornezov,

kohtusekretär: ametnik M. Nuñez Ruiz,

arvestades menetluse kirjalikku osa ja 16. septembri 2021. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

I. Vaidluse taust

- 1 Finanziaria d'investimento Fininvest SpA (Fininvest) on Itaalia valdusühing, milles 61,21% suurune osalus kuulub Silvio Berlusconi osaluse kaudu neljas Itaalia äriühingus.
- 2 Mediolanum oli börsil noteeritud segafinantsvaldusettevõtja, kellele kuni 30. detsembrini 2015 kuulus 100% Banca Mediolanum SpA kapitalist.
- 3 Fininvestile kuulus 30,1% Mediolanumi aktsiakapitalist ning 26,5% selle äriühingu aktsiakapitalist kuulus Fin. Prog. Italiale.
- 4 Pärast seda, kui jõustus 4. märtsi 2014. aasta seadusandlik dekreet nr 53, et võtta üle direktiiv 2011/89/EL, millega muudetakse direktiive 98/78/EÜ, 2002/87/EÜ, 2006/48/EÜ ja 2009/138/EÜ seoses finantskonglomeraati kuuluvate finantsüksuste täiendava järelevalvega (decreto legislativo n. 53 – Attuazione della direttiva 2011/89/UE, che modifica le direttive 98/78/CE, 2002/87/CE, 2006/48/CE e 2009/138/CE, per quanto concerne la vigilanza supplementare sulle imprese finanziarie appartenenti a un conglomerato finanziario) (*GURI* nr 76, 1.4.2014, lk 1790), alustas Banca d'Italia (Itaalia keskpank) hagejate Fininvesti ja S. Berlusconi kui segafinantsvaldusettevõtjates olulist osalust omavate aktsionäride hindamismenetlust.
- 5 Banca d'Italia asus 7. oktoobri 2014. aasta otsuses seisukohale, et S. Berlusconi puhul ei ole enam täidetud hea maine tingimus, mis tuleneb 18. märtsi 1998. aasta ministri dekreedist nr 144, millega kehtestatakse pankade kapitalis osalust omavate isikute maine suhtes kehtivad nõuded ning määratakse kindlaks vastav piirmäär (decreto ministeriale n. 144 – Regolamento recante norme per l'individuazione dei requisiti di onorabilità dei partecipanti al capitale sociale delle banche e fissazione della soglia rilevante) (*GURI* nr 109, 13.5.1998, lk 101; edaspidi „ministri dekreet nr 144“), kuna Corte suprema di cassazione (Itaalia kassatsioonikohus) 1. augusti 2013. aasta kohtuotsusega nr 35729/13 jõustus lõplikult kohtuotsus, millega karistati teda vangistusega maksupettuse toimepanemise eest (edaspidi „7. oktoobri 2014. aasta otsus“).
- 6 Seetõttu tegi Banca d'Italia ühelt poolt ettekirjutuse peatada hagejate hääleõigus ning võõrandada nende 9,99% ületav osalus Mediolanumis ning jättis teiselt poolt rahuldamata viimaste taotluse olulise osaluse omandamise loa saamiseks.
- 7 Hagejad esitasid 7. oktoobri 2014. aasta otsuse peale kaebuse Tribunale Amministrativo Regionale per il Laziole (Lazio maakonna halduskohus, Itaalia), kes jättis selle 5. juuni 2015. aasta kohtuotsusega rahuldamata.

- 8 Vastupidise ühinemise tulemusel ühines Mediolanum 30. detsembril 2015 oma tütaretevõtja Banca Mediolanumiga.
- 9 Consiglio di Stato (Itaalia kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) rahuldab 3. märtsil 2016 hagejate poolt Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (Lazio maakonna halduskohus) kohtuotsuse peale esitatud apellatsioonkaebuse ning tühistas 7. oktoobri 2014. aasta otsuse.
- 10 Eespool punktis 8 mainitud ühinemisest ja punktis 9 mainitud Consiglio di Stato (Itaalia kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) 3. märtsi 2016. aasta kohtuotsusest tingituna asusid Banca d'Italia ja Euroopa Keskpank (EKP) seisukohale, et selle olulise osaluse puhul on nõutav uue loataotluse esitamine vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiivi 2013/36/EL, mis käsitleb krediitiasutuste tegevuse alustamise tingimusi ning krediitiasutuste ja investeerimisühingute usaldatavusnõuete täitmise järelevalvet, millega muudetakse direktiivi 2002/87/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiivid 2006/48/EÜ ja 2006/49/EÜ (ELT 2013, L 176, lk 338), artiklile 22 ja sellele järgnevalele artiklitele ning 1. septembri 1993. aasta seadusandliku dekreeidi nr 385 „Itaalia pangandus- ja krediitiasutuste seaduste konsolideeritud redaktsioon“ (pangandusseadustik) (decreto legislativo n. 385 – Testo unico delle leggi in materia bancaria e creditizia (Testo Unico Bancario)) (*GURI* nr 230 regulaarne lisa, 30.9.1993, edaspidi „pangandusseadustik“), mida on muudetud 12. mai 2015. aasta seadusandliku dekreediga nr 72 (decreto legislativo n. 72), artiklile 19 ja sellele järgnevalele artiklitele.
- 11 Banca d'Italia palus 14. juuli 2016. aasta kirjas, et Fininvest esitaks olulise osaluse omandamise loa taotluse 15 päeva jooksul. Kuna ettenähtud tähtaja jooksul taotlust ei esitatud, otsustas Banca d'Italia 3. augustil 2016 alustada omal algatusel Fininvesti suhtes haldusmenetlust, mille tulemusena esitas ta vastavalt nõukogu 15. oktoobri 2013. aasta määruse (EL) nr 1024/2013, millega antakse Euroopa Kesk pangale eriuülesanded seoses krediitiasutuste usaldatavusnõuete täitmise järelevalve poliitikaga (ELT 2013, L 287, lk 63), artikli 15 lõikele 2 EKP-le 23. septembril 2016 otsuse ettepaneku, milles andis Banca Mediolanumis kõnealuse osaluse omandajate mainele negatiivse hinnangu ning tegi EKP-le ettepaneku olla omandamisele vastu.
- 12 EKP otsustas 25. oktoobri 2016. aasta otsusega ECB/SSM/2016 – 7LVZJ6XRIE7VNZ4UBX81/4 olla vastu hagejate poolt olulise osaluse omandamisele Banca Mediolanumis, kuna hagejad ei vasta hea maine tingimusele ning on tõsiseid kahtlusi, kas nad suudavad tulevikus tagada selle finantsasutuse kindla ja usaldusväärse juhtimise (edaspidi „vaidlustatud otsus“).
- 13 Eelkõige leidis EKP, lähtudes pangandusseadustiku artiklitest 19 ja 25 ning direktiivi 2013/36 ülevõtmiseks antud ministri dekreeidi nr 144 artiklist 1, et kuna kaudselt omandab osaluse Banca Mediolanumis Fininvesti enamusaktsionär ja tegelik omanik S. Berlusconi, keda on lõplikult jõustunud kohtuotsusega karistatud nelja aasta pikkuse vangistusega maksupettuse toimepanemise eest, ei ole täidetud olulise osaluse omanikele seatud hea maine tingimus liikmesriigi õigusesse üle võetud direktiivi 2013/36 artikli 23 lõike 1 punkti a tähenduses. EKP tugines ka asjaolule, et sarnaselt teiste Fininvesti juhtorganite liikmetega on S. Berlusconi toime pannud muidki õigusrikkumisi ning talle on mõistetud muidki karistusi.

II. Menetlus ja poolte nõuded

- 14 Hagejad esitasid hagiavalduse, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 23. detsembril 2016.

- 15 Euroopa Komisjon esitas 19. aprillil 2017 Üldkohtu kantseleisse taotluse menetlusse astumiseks EKP nõuete toetuseks.
- 16 Hagejad esitasid 28. aprilli 2017. aasta kirjaga Üldkohtu kodukorra artikli 69 punkti a alusel taotluse menetluse peatamiseks, mille kohta EKP esitas oma seisukoha.
- 17 Üldkohtu teise koja president lubas 15. juuni 2017. aasta otsusega astuda komisjonil menetlusse EKP nõuete toetuseks. Samal päeval otsustas ta menetlust mitte peatada.
- 18 Teise koja ettepanekul otsustas Üldkohus kodukorra artikli 28 alusel suunata kohtuasja laiendatud koosseisule.
- 19 Ettekandja-kohtuniku ettepanekul otsustas Üldkohus (teine koda laiendatud koosseisus) avada menetluse suulise osa ning tegi kodukorra artiklis 89 sätestatud menetlust korraldavate meetmete raames pooltele ettepaneku esitada oma seisukohad selle kohta, milliseid võimalikke järeldusi saaks käesolevas kohtuasjas teha 19. detsembri 2018. aasta kohtuotsusest Berlusconi ja Fininvest (C-219/17, EU:C:2018:1023). Pooled vastasid sellele ettenähtud tähtaja jooksul.
- 20 Üldkohtu kantseleisse 21. jaanuaril 2019 esitatud menetlusdokumendis esitasid hagejad kodukorra artikli 84 alusel uusi väiteid, mille kohta EKP ja komisjon esitasid oma seisukohad.
- 21 Üldkohtu presidendi 7. mai 2019. aasta otsusega määrati kohtuasi uuele, teise koja laiendatud koosseisu kuuluvale ettekandja-kohtunikule.
- 22 Kohtunik Berke surma tõttu 1. augustil 2021 määrati käesolev kohtuasi Üldkohtu presidendi 12. augusti 2021. aasta otsusega uuele, üheksanda koja laiendanud koosseisu kuuluvale ettekandja-kohtunikule.
- 23 Üldkohtu presidendi 12. augusti 2021. aasta otsusega määrati koja koosseisu täiendamiseks uus kohtunik ja koja president.
- 24 Hagejad paluvad Üldkohtul:
 - tühistada vaidlustatud otsus;
 - mõista kohtukulud välja EKP-lt.
- 25 EKP ja komisjon paluvad Üldkohtul:
 - jätta hagi rahuldamata;
 - mõista kohtukulud välja hagejatelt.

III. Õiguslik käsitlus

- 26 Hagi põhjendamiseks esitavad hagejad kümme väidet.

27 Esimene väide puudutab sisuliselt ELL artikli 4 lõike 1, artikli 5 lõike 2 ja artikli 13 lõike 2, ELTL artikli 127 lõike 6, määruse nr 1024/2013 artikli 1 lõike 5, artikli 4 lõike 1 punkti c ja artikli 15, EKP 16. aprilli 2014. aasta määruse (EL) nr 468/2014, millega kehtestatakse raamistik Euroopa Keskpanga ja riiklike pädevate asutuste vaheliseks ning riiklike määratud asutustega tehtavaks koostööks ühtse järelevalvemehhanismi raames (ELT 2014, L 141, lk 1), artiklite 86 ja 87 ning direktiivi 2013/36 artiklite 22 ja 23 rikkumist, õigusnormi rikkumist ja võimu kuritarvitamist seoses sellega, et EKP on kohaldanud neid sätteid isikute suhtes, kellel juba oli oluline osalus. Teine väide puudutab seda, et direktiiv 2013/36 on vastuolus teisese õiguse aktide tagasiulatuva jõu puudumise põhimõttega, mistõttu tuleb see õigusvastasuse tõttu kohaldamata jätta. Kolmas väide puudutab õiguskindluse ja kohtuotsuse seadusjõu põhimõtete rikkumist seoses Consiglio di Stato (Itaalia kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) 3. märtsi 2016. aasta kohtuotsusega. Neljas väide puudutab sisuliselt määruse nr 1024/2013 artikli 4 lõike 3, direktiivi 2013/36 artikli 23 lõigete 1 ja 4 ning seaduslikkuse, õiguskindluse ja ettenähtavuse üldpõhimõtete rikkumist. Viies väide puudutab EKP hindamis- ja põhjendamisvigu, mis puudutavad kavandava omandaja poolt krediidasutusele avaldatava tõenäolise mõju kriteeriumi direktiivi 2013/36 artikli 23 lõike 1 tähenduses. Kuues väide puudutab proportsionaalsuse põhimõtte ning Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artiklite 16 ja 17 rikkumist. Seitsmes väide puudutab kaitseõiguste ja toimikuga tutvumise õiguse rikkumist. Kaheksas väide puudutab seda, et määruse nr 468/2014 artikli 31 lõige 3, kus on sätestatud, et asjaomastel isikutel on EKP tulevase otsuse aluseks olevate asjaolude kohta kirjaliku seisukoha esitamiseks kolmepäevane tähtaeg, on õigusvastane ja tuleb kohaldamata jätta. Üheksas väide puudutab sisuliselt Banca d'Italia poolt vastu võetud ettevalmistavate aktide õigusvastasust. Kümnes väide puudutab seda, et määruse nr 1024/2013 artikli 4 lõige 3 ja artikkel 15 on vastuolus õigusega tõhusale kohtulikule kaitsele ning seega õigusvastased ja tuleb kohaldamata jätta.

Esimene väide, mis puudutab sisuliselt ELL artikli 4 lõike 1, artikli 5 lõike 2 ja artikli 13 lõike 2, ELTL artikli 127 lõike 6, määruse nr 1024/2013 artikli 1 lõike 5, artikli 4 lõike 1 punkti c ja artikli 15, määruse nr 468/2014 artiklite 86 ja 87 ning direktiivi 2013/36 artiklite 22 ja 23 rikkumist, õigusnormi rikkumist ning võimu kuritarvitamist

28 Sisuliselt leiavad hagejad, et vaidlustatud otsus on vastuolus määruse nr 1024/2013 artikli 15 lõikega 3 ning direktiivi 2013/36 artiklitega 22 ja 23, kuna EKP on Mediolanumi ühendamise teel Banca Mediolanumiga ühinemist käsitanud olulise osaluse omandamisena nende sätete tähenduses. Hagejad leiavad, et need sätted kuuluvad kohaldamisele üksnes kavandava omandaja ja kavandatava olulise osaluse omandamise suhtes, mitte aga juhul, kui asjaomastele füüsilistele või juriidilistele isikutele juba kuulub oluline osalus.

29 Hagejad väidavad ka, et antud juhul olid nad Banca Mediolanumi oluliste osaluste omanikud nii formaalselt kui ka sisuliselt juba enne kõnealust ühinemist, ning järeldavad sellest, et EKP ei võinud alustada vaidlustatud otsuse tegemisega päädinud menetlust. Lisaks sellele leiavad hagejad, et EKP-le aluslepingutest tulenev pädevus ning määrustega nr 1024/2013 ja nr 468/2014 antud eriulesanded ei luba tal hinnata olulist osalust, mis kellelgi krediidasutuses juba on, vaid üksnes olla vastu potentsiaalsele omandamisele või mitte.

30 EKP ja komisjon vaidlevad nendele argumentidele vastu.

31 Siinkohal tuleb märkida, et määruse nr 1024/2013 artikli 4 lõike 1 punktis c on sätestatud, et EKP-l on ainupädevus „krediidasutustes olulise osaluse omandamise ja võõrandamise teatiste hindami[sel], välja arvatud pankade solveerimise korral, ja tingimusel et kohaldatakse [nimetatud määruse] artiklit 15“.

- 32 Määruse nr 1024/2013 artikli 15 lõikes 3 on omakorda sätestatud, et EKP teeb otsuse, kas olla omandamise vastu või mitte, asjakohases liidu õiguses sätestatud hindamiskriteeriumide põhjal kooskõlas liidu õiguses ettenähtud menetlusega ja ettenähtud hindamisperioodi jooksul.
- 33 Lisaks sellele on määruse nr 1024/2013 artikli 4 lõike 3 esimeses lauses sätestatud, et „EKP kohaldab talle käesoleva määrusega antud ülesannete täitmisel ja järelevalve kõrgete standardite tagamise eesmärki silmas pidades kogu asjakohast liidu õigust ja kui kõnealusteks liidu õigusaktideks on direktiivid, neid direktiive siseriiklikusse õigusesse ülevõtvaid õigusakte“.
- 34 Sellest tuleneb, et oma ülesannete täitmiseks peab EKP kohaldama määruse nr 1024/2013 sätteid ning neid liikmesriigi õiguse sätteid, millega on üle võetud direktiiv 2013/36 ja mida tuleb tõlgendada sellest direktiivist lähtudes (vt selle kohta analoogia alusel 24. aprilli 2018. aasta kohtuotsus *Caisse régionale de crédit agricole mutuel Alpes Provence jt vs. EKP*, T-133/16–T-136/16, EU:T:2018:219, punktid 47–50).
- 35 Oluliste osaluste omandamise hindamise menetlus on reguleeritud määruse nr 1024/2013 artiklis 15, määruse nr 468/2014 artiklites 85–87 ning direktiivi 2013/36 artikli 22 lõikes 1. Neis sätetes on igale füüsilisele või juriidilisele isikule, kes on teinud otsuse omandada otseselt või kaudselt oluline osalus krediitiasutuses või suurendada seal oma olulist osalust, ette nähtud kohustus teatada kirjalikult enne osaluse omandamist selle krediitiasutuse suhtes pädevatele asutustele, kelles nad soovivad omandada või suurendada olulist osalust, kavandatava osaluse suuruse ja teabe, mis on kindlaks määratud kooskõlas selle direktiivi artikli 23 lõikega 4.
- 36 Pangandusseadustiku artikkel 19, mida on muudetud seadusandliku dekreediga nr 72, millega võeti Itaalia õigusesse üle direktiiv 2013/36, annab Banca d’Italiale pädevuse anda lubasid oluliste osaluste omandamiseks finantsasutustes. Pangandusseadustiku artikli 19 lõikes 5 on lisaks täpsustatud, et selline luba antakse, kui „kavandava omandaja sobivust ning kavandatava omandamise finantseerimise usaldusväarsust järgmiste kriteeriumide põhjal hinnates on täidetud tingimused, mis tagavad panga kindla ja usaldusväärse juhtimise: potentsiaalse omandaja maine [pangandusseadustiku] artikli 25 tähenduses“.
- 37 Pangandusseadustiku artikli 25 „Kapitaliosalus“ lõikes 1 on täpsustatud, et artiklis 19 nimetatud osaluse omanikud peavad olema hea mainega ja vastama pädevuse ning aususe nõuetele, mis tagavad panga kindla ja usaldusväärse juhtimise.
- 38 Üleminekusättena on seadusandliku dekreeidi nr 72 artikli 2 lõikes 8 sätestatud, et finantsasutustes osalusi omavate isikute hea mainega seotud tingimusi, mis kehtisid enne selle dekreeidi jõustumist, kohaldatakse edasi.
- 39 Kõnealused sätted lisati ministri dekreeidi nr 144, mille artiklis 1 on täpsustatud, millised karistusotsused mõjutavad negatiivselt asjaomase isiku head mainet ning toovad kaasa selles osas seatud tingimusele mittevastavuse.
- 40 Ministri dekreeidi nr 144 artiklis 2 on üleminekusättena sätestatud, et „isikute puhul, kellel on osalus panga kapitalis käesoleva dekreeidi jõustumise kuupäeval, ei pea varem omandatud kapitaliosaluse puhul olema täidetud need dekreeidi artiklis 1 sätestatud nõuded, mida ei olnud sätestatud varasemates õigusnormides, kui asjaolu, mille tõttu tingimus täidetud ei ole, leidis aset enne nimetatud kuupäeva“.

- 41 Mis puudutab segafinantsvaldusettevõtjaid, siis kooskõlas direktiivi 2013/36 artikliga 119 vastu võetud pangandusseadustiku artikli 63 kohaselt kehtivad neis olulist osalust omavatele aktsionäridele samasugused kohustused mis pankade aktsionäride puhul.
- 42 Esimest väidet käsitledes tuleb hinnata, kas EKP leidis määruse nr 1024/2013 artiklis 15, direktiivi 2013/36 artikli 22 lõikes 1 ning selle sätte ülevõtmiseks kehtestatud Itaalia õiguses sätestatud silmas pidades ekslikult – nagu hagejad väidavad –, et hagejad omandasid olulise osaluse kõnealuse ühinemise tõttu ning Consiglio di Stato (Itaalia kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) 3. märtsi 2016. aasta kohtuotsuse tõttu, millega tühistati eelkõige nende osalusega seotud hääleõiguse piirang ning Mediolanumis 9,99% ületava osaluse võõrandamise kohustus.
- 43 Selleks tuleb kõigepealt tõlgendada mõistet „olulise osaluse omandamine“ ning hinnata seejärel, kas EKP on ühinemistehingut õiguspäraselt käsitanud olulise osaluse omandamisena määruse nr 1024/2013 artikli 15 ning direktiivi 2013/36 artikli 22 lõike 1 – nagu see võeti üle liikmesriigi õigusesse – tähenduses.

Määruse nr 1024/2013 artiklis 15 ja direktiivi 2013/36 artikli 22 lõikes 1 sisalduva olulise osaluse omandamise mõiste tõlgendamine

- 44 Esiteks on oluline märkida, et Euroopa Kohtu väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tuleneb nii liidu õiguse ühetaolise kohaldamise nõudest kui ka võrdsuse põhimõttest, et liidu õigusnorme, mis nende sisu ja ulatuse täpsustamiseks ei viita sõnaselgelt liikmesriikide õigusele, tuleb üldjuhul kogu liidus tõlgendada autonoomselt ja ühetaoliselt (vt 5. detsembri 2013. aasta kohtuotsus Vapenik, C-508/12, EU:C:2013:790, punkt 23 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 11. aprilli 2019. aasta kohtuotsus Tarola, C-483/17, EU:C:2019:309, punkt 36).
- 45 Määruse nr 1024/2013 artiklis 15 ega direktiivi 2013/36 artiklis 22 ei ole olulise osaluse omandamise mõiste sisu ja ulatuse määramiseks tehtud ühtki sõnaselget viidet liikmesriikide õigusele.
- 46 Määruse nr 1024/2013 artikli 4 lõikes 3 on küll sätestatud, et EKP kohaldab talle selle määrusega antud ülesannete täitmisel ja järelevalve kõrgete standardite tagamise eesmärki silmas pidades kogu asjakohast liidu õigust ning kui kõnealusteks liidu õigusaktideks on direktiivid, neid direktiive liikmesriigi õigusesse ülevõtvaid õigusakte. Kui asjakohane liidu õigus koosneb määrustest ja kõnealused määrused tagavad liikmesriikidele sõnaselgelt valikuvõimalused, kohaldab EKP ka kõnealuseid valikuvõimalusi võimaldavaid liikmesriigi õigusakte.
- 47 Kui selles sättes on aga tehtud üldine viide asjasse puutuvate liidu õiguse sätete rakendamiseks kehtestatud liikmesriigi õigusele, ei saa seda olulise osaluse omandamise mõiste tõlgendamise seisukohast mõista sõnaselge viitena liikmesriikide õigusele eespool punktis 44 osutatud kohtupraktika tähenduses.
- 48 Nimelt, kui oluliste osaluste omandamise hindamise läbiviimine sõltuks sellele mõistele liikmesriikide õiguses antud tõlgendusest, muutuks küsitavaks sellise hindamise läbiviimise kohustuslikkus.
- 49 Määruse nr 1024/2013 artikli 15 ja direktiivi 2013/36 artikli 22 kohaldamisel tuleb seda mõistet seega käsitada liidu õiguse autonoomse mõistena, mida tuleb kõigi liikmesriikide territooriumil tõlgendada ühetaoliselt (vt selle kohta analoogia alusel 14. novembri 2019. aasta kohtuotsus State Street Bank International, C-255/18, EU:C:2019:967, punkt 33).

- 50 Teiseks, kuna liidu õiguses ei ole seda mõistet määratletud, tuleb selle sisustamisel väljakujunenud kohtupraktika kohaselt arvesse võtta üldist konteksti, milles seda mõistet kasutatakse, ning selle harjumuspärasest tähendusest tavakeeles. Ühtlasi tuleb liidu õigusnormi tõlgendamisel arvestada asjasse puutuva õigusaktiga taotletavaid eesmärke ja selle soovitatavat toimet (vt selle kohta 13. detsembri 2012. aasta kohtuotsus BLV Wohn- und Gewerbebau, C-395/11, EU:C:2012:799, punkt 25 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 51 Siinkohal tuleb märkida, et tavatähenduses ei piirdu aktsiate või osaluse omandamise mõiste üksnes kassatehingutega, vaid võib hõlmata ka erinevat liiki tehinguid, nagu tähtpäevatehingud, optsioonid või aktsiate vahetamine muu vara vastu.
- 52 Olulise osaluse omandamiseks loa andmise menetluse konteksti ja eesmärkidega seoses tuleb tähele panna, et nagu määruse nr 1024/2013 põhjenduses 22 täpsustatud, on uue omaniku sobivuse hindamine enne olulise osaluse ostmist krediidasutuses asendamatu vahend krediidasutuste omanike jätkuva sobivuse ja finantstugevuse tagamiseks.
- 53 Pealegi tuleneb määruse nr 1024/2013 põhjendusest 23, et krediidasutuste usaldatavusnõuete täitmisega seotud usaldusvääruse eeltingimus on liidu eeskirjade täitmine, millega nõutakse krediidasutustelt, et neil oleks teatav kapitalitase krediidasutuste majandustegevusele omaste riskide katmiseks, nad piiraksid individuaalsetest vastaspooltest tulenevate riskipositsioonide mahtu, avalikustaksid teabe krediidasutuse finantsseisundi kohta, omaksid piisavalt likviidseid varasid turupingete olukorras vastupidamiseks ning piiraksid finantsvõimendust. Nende eeskirjade täitmine sõltub aga suuresti krediidasutuste omanike ning kõigi neis krediidasutustes olulist osalust omandada kavatsevate isikute sobivusest.
- 54 Viimaks on direktiivi 2013/36 artikli 23 lõikes 1 täpsustatud, et krediidasutustes oluliste osaluste omandamiseks loa andmise menetluse eesmärk on tagada omandatava krediidasutuse kindel ja usaldusväärne juhtimine ning kavandava omandaja sobivus ja kavandatava omandamise rahastamine usaldusväärsus, võttes arvesse tema tõenäolist mõju vastavale krediidasutusele.
- 55 Seega ei saa vastupidi hagejate väidetule seda mõistet oluliste osaluste omandamiseks loa andmise menetluse konteksti ja eesmärke silmas pidades tõlgendada niivõrd kitsalt, et see hõlmab vaid turult aktsiate ostmise teel toimuvat omandamist, ent ei hõlma muid tehinguliike, mis võimaldavad isikutel omandada olulise osaluse, nagu aktsiate vahetamine.
- 56 Selline kitsas tõlgendus tooks kaasa võimaluse hindamismenetlusest kõrvale hoida, jättes teatud olulise osaluse omandamise viisid EKP kontrolli alt välja, ning seaks seetõttu kahtluse alla nende eesmärkide saavutamise.
- 57 Pealegi tuleneb ka direktiivi 2013/36 artikli 22 lõike 1 sõnastusest, et krediidasutuses olulise osaluse omandamise hindamise menetlus viiakse läbi nii otsese kui ka kaudse omandamise korral. Seega, kui teatud tehingu tulemusena saab kaudsest olulisest osalusest otsene või muutub selle olulise osaluse üle kaudselt teostatava kontrolli määr, eelkõige juhul, kui isiku(tele) kahe äriühingu kaudu kaudselt kuulunud oluline osalus hakkab isiku(tele) kaudselt kuuluma üheainsa äriühingu kaudu, muutub kõnealuse olulise osaluse omandisuhete õiguslik struktuur, mis tähendab, et sellist tehingut tuleb käsitada olulise osaluse omandamisena nimetatud sätte tähenduses. Mis tahes muu lahendus võib kahtluse alla seada eespool punktides 52–56 osutatud liidu õigusnormide eesmärkide saavutamise.

- 58 Kolmandaks ei saa määruse nr 1024/2013 artikli 15 ning direktiivi 2013/36 artikli 22 lõike 1 ja artikli 23 lõike 1 sõnastust, konteksti ja eesmärke arvesse võttes konkreetse tehingu osas olulise osaluse omandamiseks loa andmise menetluse läbiviimine sõltuda sellest, kas muutub olulise osaluse omandajate tõenäoline mõju tehinguga seotud krediidasutusele.
- 59 Nimelt ilmneb direktiivi 2013/36 artikli 23 „Hindamiskriteeriumid“ lõikest 1, et kavandava omandaja tõenäoline mõju asjaomase krediidasutuse üle on üks neist teguritest, mida tuleb arvesse võtta üksnes kavandava omandaja sobivuse ning kavandatava omandamise rahastamise usaldusväarsuse hindamisel. Seevastu ei ole seda tegurit nimetatud selle direktiivi artikli 22 lõikes 1, mis reguleerib olulise osaluse omandamisest teatamist. Seega ei ole kõnealune tegur asjasse puutuv tehingu kvalifitseerimisel olulise osaluse omandamisena.
- 60 Seega vastupidi sellele, mida sisuliselt väidavad hagejad, ei sõltu olulise osaluse omandamiseks loa andmise menetluse läbiviimine sellest, kas muutub kavandava omandaja tõenäoline mõju krediidasutuse üle.
- 61 Neljandaks leiavad hagejad, et direktiivi 2013/36 artikleid 22 ja 23 tuleb tõlgendada nii kitsalt, et need puudutavad üksnes krediidasutustes oluliste osaluste kavandatavat omandamist. Nende hinnangul võivad ELTL artikli 127 lõikes 6 nimetatud eriülesanded, mis on määrusega nr 1024/2013 EKP-le antud, hõlmata üksnes vastu olemist või mitte vastu olemist kavandatavatele omandamistele. Pealegi on sellistes väiksemates krediidasutustes nagu Banca Mediolanum olulise osaluse omandamise teate hindamise pädevuse andmine EKP-le käsitatav erandina EKP ja liikmesriikide järelevalveasutuste vahelise pädevusjaotuse aluseks olevast krediidasutuste olulisuse üldkriteeriumist.
- 62 Olulise osaluse omandamise hindamise menetluse eesmärkide tõttu ei pea seda menetlust reguleerivaid sätteid siiski tõlgendama kitsalt.
- 63 Määruse nr 1024/2013 artiklis 15 ja direktiivi 2013/36 artiklis 22 on tõepoolest ette nähtud krediidasutustes olulise osaluse omandamise eelkontroll, mistõttu on ka nende sätete sõnastuses kasutatud mõisteid „kavandatud“ või „kavandatav“ omandamine ja „kavandav omandaja“. Neid sätteid ei saa aga tõlgendada nii, et need ei kuulu olulise osaluse omandamisena kvalifitseeruvate tehingute suhtes kohaldamisele pelgalt põhjusel, et vastav tehing on juba tehtud, ilma et omandajad oleksid sellest pädevale asutusele teatanud ja viimase luba oodanud. Selline tõlgendus võtaks eelmainitud sätetelt igasuguse soovitava toime ning oleks vastuolus nende sätete eesmärgiga.
- 64 Lisaks sellele tuleneb määruse nr 1024/2013 artikli 4 lõike 1 punktist c, artikli 6 lõikest 4 ja artiklist 15, et liidu seadusandja on andnud EKP-le ainupädevuse hinnata olulise osaluse omandamist kõigis krediidasutustes. Niisiis ei saa seda pädevust käsitada erandina krediidasutuste olulisuse üldkriteeriumist.
- 65 Viiendaks leiavad hagejad, et tõlgendus, mille on direktiivi 2013/36 artiklitele 22 ja 23 andnud EKP, on vastuolus ELTL artikli 127 lõikega 6, mis välistab võimaluse panna sellele institutsioonile kindlustusseltside usaldatavusnormatiivide täitmise järelevalvega seotud ülesandeid.
- 66 Kõnealuste sätete eesmärk ei oleks aga saavutatav, kui pelgalt asjaolu, et krediidasutus tegeleb ka kindlustustegevusega, tooks kaasa selle, et ta ei allu EKP kontrollile.

67 Niisiis tuleb krediidasutuses olulise osaluse omandamise korral kõnealune hindamismenetlus läbi viia sõltumata sellest, et see krediidasutus tegeleb ka kindlustustegevusega, ning selles osas ei ole EKP õigusnormi rikkunud.

Mediolanumi ühendamise teel Banca Mediolanumiga ühinemise kvalifitseerimine olulise osaluse omandamisena määruse nr 1024/2013 artikli 15 ja direktiivi 2013/36 artikli 22 lõike 1 ning viimati nimetatud sätte ülevõtmiseks kehtestatud Itaalia õiguse tähenduses

68 Tuleb kontrollida, kas EKP on – nagu hagejad väidavad – ekslikult asunud seisukohale, et määruse nr 1024/2013 artikli 15 ja direktiivi 2013/36 artikli 22 lõike 1 ning viimati nimetatud sätte ülevõtmiseks kehtestatud Itaalia õiguse tähenduses omandasid hagejad olulise osaluse tingituna Mediolanumi ühendamise teel ühinemisest Banca Mediolanumiga ning Consiglio di Stato (Itaalia kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) 3. märtsi 2016. aasta kohtuotsusest.

69 Seejuures ei ole vaidlust selles, et Mediolanumi ühendamise teel ühinemine Banca Mediolanumiga seisnes aktsiate vahetamises, millega Fininvest omandas õiguslikult Banca Mediolanumi aktsiad, kuna enne ühinemist tal neid ei olnud.

70 Enne ühinemist ja 7. oktoobri 2014. aasta otsust, millega Banca d'Italia peatas hagejate hääleõiguse ja tegi neile ettekirjutuse 9,99% ületavas osas Mediolanumis osaluse võõrandamiseks, kuulus Fininvestile ja tema kaudu S. Berlusconile 30,16% suurune osalus Mediolanumis, kellele omakorda kuulus 100protsendiline osalus Banca Mediolanumis.

71 Kuivõrd hääleõigus, mida Fininvest Mediolanumi kaudu kaudselt teostada sai, moodustas kõigist häälest suurema osa kui direktiivi 2013/36 artikli 22 lõikes 1 piirmäärana sätestatud 20%, kuulus Fininvestile ja seega S. Berlusconile kaudselt oluline osalus Banca Mediolanumis, nagu nad väidavad.

72 Tingituna 7. oktoobri 2014. aasta otsusest, millega Banca d'Italia peatas hagejate hääleõiguse, keeldus neile Mediolanumis olulise osaluse omamiseks loa andmisest ning tegi neile ettekirjutuse võõrandada 9,99% ületav osalus Mediolanumis, ei olnud hagejate kaudne osalus enam oluline osalus.

73 Pärast Mediolanumi ühendamise teel ühinemist Banca Mediolanumiga, mis toimus 30. detsembril 2015, sai Fininvestist 9,99% Banca Mediolanumi aktsiate otsene omanik.

74 Kõnealuses tehingus keskseks omandajaks olevale Fininvestile, kelle kaudne enamusaktsionär on S. Berlusconi, ei kuulunud enne vastupidist ühinemist ühtki Banca Mediolanumi aktsiat, ent selle tehingu tulemusena sai ta Banca Mediolanumi aktsiate omanikuks.

75 Ühelt poolt sai Fininvesti kaudsest osalusest Banca Mediolanumis seega otsene osalus.

76 Teiselt poolt, kuna 7. oktoobri 2014. aasta otsus tühistati Consiglio di Stato (Itaalia kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) 3. märtsi 2016. aasta kohtuotsusega, sai Fininvestist 30,16% Banca Mediolanumi aktsiate otsene omanik.

77 Niisiis, nagu EKP vaidlustatud otsuses leidis, sai Fininvesti kaudsest osalusest Banca Mediolanumis kõnealuse ühinemise ja Consiglio di Stato (Itaalia kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) 3. märtsi 2016. aasta kohtuotsuse tõttu otsene oluline osalus.

- 78 Kuivõrd S. Berlusconi kontrolli all olev üksus omandas otsese olulise osaluse Banca Mediolanumis, tuleb lugeda, et muutus ka S. Berlusconile Banca Mediolanumis kaudselt kuuluva olulise osaluse õiguslik struktuur.
- 79 Kui varem kuulus S. Berlusconile kaudne osalus Banca Mediolanumis kõigepealt Fininvesti ja seejärel Mediolanumi kaudu, siis nüüd oli tal kaudne osalus Banca Mediolanumis üksnes Fininvesti kaudu.
- 80 Sellest tuleneb, et kõnealuse ühinemise ja Consiglio di Stato (Itaalia kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) 3. märtsi 2016. aasta kohtuotsuse tõttu muutus Banca Mediolanumis hagejatele kuuluva olulise osaluse õiguslik struktuur ning seega võis EKP õigusega kvalifitseerida selle tehingu olulise osaluse omandamiseks määruse nr 1024/2013 artikli 15 ja direktiivi 2013/36 artikli 22 tähenduses, olgugi et hagejate olulise osaluse suurus ei muutunud võrreldes sellega, mis neil oli varem Mediolanumi kaudu.
- 81 Asjaolu, et hagejatele juba kuulus oluline osalus Banca Mediolanumis, mida kinnitab väidetavalt Fininvesti ja Fin. Prog. Italia vahel sõlmitud aktsionäride kokkulepe, mis võimaldas neil ühiselt kontrollida Mediolanumit ja Banca Mediolanumit juba enne kõnealust ühinemist, ning ühinemise järgselt ehk 14. septembril 2016. aastal allkirjastatud uus kokkulepe, millega nähti uuesti ette Fininvesti ja Fin. Prog. Italia ühine kontroll Banca Mediolanumi üle, ei saa kinnitada seda, et vaidlustatud otsuses on ekslikult leitud, et hagejad omandasid olulise osaluse, kuivõrd need kokkulepped ei väära asjaolu, et muutus hagejate osaluse õiguslik struktuur.
- 82 Neil asjaoludel tuleb tagasi lükata ka argumendid, mille kohaselt on EKP, tehes kontrolli enam kui aasta pärast ühinemist, rikkunud direktiivi 2013/36 artikleid 22 ja 23, mis võimaldavad üksnes *ex ante*-hindamist.
- 83 Ühelt poolt tuleb tähele panna, et kontrollimenetlust alustati vaid mõni kuu pärast Consiglio di Stato (Itaalia kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) 3. märtsi 2016. aasta kohtuotsust, mille tõttu sai hagejate osalusest Banca Mediolanumis oluline osalus.
- 84 Teiselt poolt ja põhimõttelisemalt, kuna ühinemisest ja Consiglio di Stato (Itaalia kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) 3. märtsi 2016. aasta kohtuotsusest tulenevat muudatust hagejate olulise osaluse õiguslikus struktuuris tuleb käsitada olulise osaluse omandamisena krediidasutuses, milleks peab olema määruse nr 1024/2013 artiklis 15 ja direktiivi 2013/36 artiklis 22 sätestatud luba, siis ei saa hagejate suhtes kontrolli teostamist välistada see, et tehing tehti ilma loata.
- 85 Vastupidine tähendaks seda, et EKP ei saaks sekkuda pelgalt põhjusel, et omandamise tehing on juba tehtud, mis läheks vastuollu nende sätete eesmärgiga ja krediidasutustes olulise osaluse omandamise hindamise kohustuslikkusega (vt eespool punkt 63).
- 86 Lisaks sellele väidavad hagejad, et liikmesriigi õigusaktide ja kohtupraktika kohaselt ei kaasnenud ühinemistehinguga ühe üksuse lõppemist ega uue loomist. Nad järeldavad sellest, et ühinemistehinguga ei omandanud nad ise uut osalust Banca Mediolanumis.
- 87 Eespool punktidest 48 ja 49 aga nähtub, et krediidasutuses olulise osaluse omandamise mõiste on autonoomne mõiste, mis ei saa sõltuda Itaalia äriühinguõiguse kohasest kvalifikatsioonist. Niisiis, kui EKP kontrolli ajendiks olevaks asjaoluks on Itaalia õiguse alusel ühendamise teel toimunud ühinemistehing, tuleb selle tehingu tagajärgi hinnata üksnes liidu õiguse kohaldamisest

tulenevatest kriteeriumidest lähtudes. Pooled ei saa seega tugineda asjaolule, et Itaalia õiguse kohaldamine selles küsimuses tooks kaasa selle, et kõnealune ühinemine ei allu määruse nr 1024/2013 artiklis 15 ning direktiivi 2013/36 artiklites 22 ja 23 sätestatud kontrollile.

- 88 Lisaks sellele, sõltumata küsimusest, kas ühinemistehinguga kaasnes Itaalia õiguse kohaselt ühe üksuse lõppemine ja uue üksuse loomine või mitte, kaasnes selle tehinguga igal juhul muutus hagejate osaluse õiguslikus struktuuris.
- 89 Hagejate argumendid, mis puudutavad Itaalia õigust või kohustust tõlgendada Itaalia õigust kooskõlas äriühinguõigust käsitlevate direktiividega, on niisiis tulemusetud.
- 90 Sellest järeldub, et hagejate argumendid, mis puudutavad seda, et rikutud on direktiivi 2013/36 artikleid 22 ja 23, määruse nr 1024/2013 artikli 1 lõiget 5, artikli 4 lõike 1 punkti c ja artiklit 15 ning määruse nr 468/2014 artikleid 86 ja 87, tõlgendatuna ELL artikli 4 lõikest 1, artikli 5 lõikest 2 ja artikli 13 lõikest 2 ning ELTL artikli 127 lõikest 6 lähtudes, tuleb tagasi lükata.

Võimu kuritarvitamine

- 91 Seoses väidetava võimu kuritarvitamisega tuleb viimaks tähele panna, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on õigusakti puhul võimu kuritarvitamisega tegemist vaid siis, kui objektiivsete, asjakohaste ja ühtelangevate tõendite põhjal selgub, et õigusakt on vastu võetud ainult või peamiselt muude eesmärkide saavutamiseks kui need, millele on viidatud, või aluslepingus konkreetse juhtumi lahendamiseks spetsiaalselt ette nähtud menetluse vältimiseks (10. märtsi 2005. aasta kohtuotsus Hispaania vs. nõukogu, C-342/03, EU:C:2005:151, punkt 64).
- 92 Hagejad on aga piirdunud pelgalt võimu kuritarvitamise mainimisega oma esimese väite pealkirjas, selgitamata, milles selline võimu kuritarvitamine vaidlustatud otsuse puhul väljendub, ja tuginemata ühelegi sellist kuritarvitamist kinnitavale objektiivsele tõendile eespool punktis 91 osutatud kohtupraktika tähenduses.
- 93 Seega tuleb asuda seisukohale, et hagejad ei ole suutnud tõendada, et EKP oleks võimu kuritarvitanud.
- 94 Seetõttu ei ole esimene väide põhjendatud.

Teine väide, mis puudutab direktiivi 2013/36 õigusvastasust ELTL artikli 277 tähenduses

- 95 Hagejad väidavad, et kui direktiivi 2013/36 artikleid 22 ja 23 tuleb tõlgendada nii, et nende kohaldamisalasse kuuluvad juba enam kui 20 aastat tagasi omandatud aktsia- või osakapitaliosalused, siis on see direktiiv õigusvastane, kuna liidu seadusandja on rikkunud teisese õiguse tagasiulatuva jõu keelu põhimõtet.
- 96 EKP, keda toetab komisjon, vaidleb nende argumentide vastu.
- 97 Direktiivi 2013/36 artiklis 22 „Kavandatavast omandamisest teatamine ja selle hindamine“ on sisuliselt sätestatud, et liikmesriigid nõuavad, et igaüks, kes on otsustanud otseselt või kaudselt omandada olulise osaluse krediitiasutuses, teataks sellest otsusest kirjalikult ja enne omandamist pädevatele asutustele, ning et omandamiseks antakse luba vaid juhul, kui see isik vastab kõnealuse direktiivi artiklis 23 sätestatud kriteeriumidele.

- 98 Seega on selge, et direktiivi 2013/36 artiklite 22 ja 23 kohaldamisala ei hõlma enne selle jõustumist omandatud ja seega juba olemas olevate oluliste osaluste omandamisi, vaid üksnes pärast selle jõustumist tehtud oluliste osaluste omandamise otsuseid.
- 99 Sellest järeldub, et liidu seadusandja ei ole rikkunud teisese õiguse aktide tagasiulatuva jõu keelu põhimõtet.
- 100 Kuivõrd selle väitega soovitakse vaidlustada direktiivi 2013/36 artiklite 22 ja 23 kohaldamine selliste olukordade suhtes nagu käesoleval juhul käsitletav, piisab, kui osutada sellele, et olulise osaluse õigusliku struktuuri muutumist, mis tuleneb aktsiate vahetamise teel toimunud ühinemisest ja sellisest kohtuotsusest nagu käesoleval juhul Consiglio di Stato (Itaalia kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) 3. märtsi 2016. aasta kohtuotsus, millega tühistati 9,99% ületava osaluse võõrandamise kohustus, tuleb käsitada olulise osaluse omandamisena kõnealuste sätete tähenduses.
- 101 Seega ei ole teine väide põhjendatud.

Kolmas väide, mis puudutab sisuliselt õiguskindluse ja kohtuotsuse seadusjõu põhimõtete rikkumist

- 102 Hagejad väidavad sisuliselt, et EKP on rikkunud Consiglio di Stato (Itaalia kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) 3. märtsi 2016. aasta kohtuotsusega seoses kohtuotsuse seadusjõu põhimõtet ja seeläbi õiguskindluse põhimõtet.
- 103 EKP, keda toetab komisjon, vaidleb nendele argumentidele vastu.
- 104 Siinkohal tuleb tähele panna, et vastavalt määruse nr 1024/2013 artikli 4 lõike 1 punktile c koosmõjus selle määruse artikli 15 lõikega 3 ja määruse nr 468/2014 artikliga 87 on üksnes EKP pädevuses teha eelkõige määruse nr 1024/2013 artiklis 15 ning määruse nr 468/2014 artiklites 85 ja 86 sätestatud menetluse järel otsus, kas kavandatavaks omandamiseks luba anda või mitte, ning see allub liidu kohtute kontrollile.
- 105 Seadusjõu omandanud liikmesriigi kohtuotsusele tuginedes ei saa seega takistada liidu institutsiooni ainupädevuse teostamist (vt selle kohta analoogia alusel 18. juuli 2007. aasta kohtuotsus Lucchini, C-119/05, EU:C:2007:434, punktid 62 ja 63).
- 106 Consiglio di Stato (Itaalia kõrgema halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) 3. märtsi 2016. aasta kohtuotsusele tuginedes ei saa seega EKP ainupädevuse teostamisel vastu võetud vaidlustatud otsuse õiguspärasust vaidlustada.
- 107 Sellest järeldub, et selle kohtuotsuse seadusjõu eiramist ja sellega seoses õiguskindluse põhimõtte rikkumist puudutavad argumendid tuleb tagasi lükata.
- 108 Seetõttu ei ole kolmas väide põhjendatud.

Neljas väide, mis puudutab määruse nr 1024/2013 artikli 4 lõike 3, direktiivi 2013/36 artikli 23 lõigete 1 ja 4 ning seaduslikkuse, õiguskindluse ja ettenähtavuse üldpõhimõtete rikkumist

- 109 Hagejad väidavad, et vaidlustatud otsus võeti vastu määruse nr 1024/2013 artikli 4 lõiget 3 ja direktiivi 2013/36 artikli 23 lõikeid 1 ja 4 rikkudes, kuivõrd esiteks ei olnud selle direktiivi artikli 23 lõiget 1 Itaalia õigusesse üle võetud, teiseks ei olnud Itaalias avaldatud kõnealuse direktiivi artikli 23 lõikes 4 nimetatud loetelu, nagu nõuab see säte, ning kolmandaks ei ole Euroopa Pangandusjärelevalve (EBA), Euroopa Kindlustus- ja Tööandjapensionide Järelevalve (EIOPA) ning Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve (ESMA) ühissuunised finantssektoriga seotud olulise osaluse omandamise ja suurendamise usaldatavushindamiseks (edaspidi „2008. aasta ühissuunised“), mida on vaidlustatud otsuse tegemisel kohaldatud, hagejate suhtes kohaldatavad.
- 110 EKP, keda toetab komisjon, vaidleb nendele argumentidele vastu.

Esimene etteheide, mis puudutab seda, et direktiivi 2013/36 artikli 23 lõiget 1 ei ole Itaalia õigusesse üle võetud

- 111 Sisuliselt leiavad hagejad, et direktiivi 2013/36 artikli 23 lõiget 1 ei olnud Itaalia õigusesse üle võetud, ning järeldavad sellest, et EKP ei võinud selles artiklis sätestatud kriteeriume kohaldada ega kohaldada kõnealustele kriteeriumidele vastavaid Itaalia õiguses kindlaks määratud kriteeriume, tuginedes ministri dekreedile nr 144 ja 27. juuli 2011. aasta ministri dekreedile nr 675, mille on andnud majandusminister Comitato Interministeriale per il Credito ed il Risparmio (ministeeriumidevaheline krediidi- ja hoiustamiskomitee, Itaalia) presidendi ülesannetes.
- 112 Seeläbi on EKP rikkunud õigusnormi, kohaldades eespool punktis 111 mainitud ministri dekreetide nr 144 ja nr 675 sätteid, millega ei ole direktiivi 2013/36 üle võetud.
- 113 Siinkohal tuleb esiteks tähele panna, et määruse nr 1024/2013 artikli 4 lõike 3 kohaselt kohaldab EKP talle selle määrusega antud ülesannete täitmisel ja järelevalve kõrgete standardite tagamise eesmärki silmas pidades kogu asjakohast liidu õigust ning juhul, kui kõnealusteks liidu õigusaktideks on direktiivid, neid direktiive liikmesriigi õigusesse ülevõtvaid õigusakte.
- 114 Teiseks on oluline märkida, et vastavalt määruse nr 1024/2013 artikli 4 lõikele 3 kohaldas EKP vaidlustatud otsuses mitut liikmesriigi õiguse sätet, nende hulgas eelkõige pangandusseadustiku artikleid 19 ja 25 koosmõjus ministri dekreediga nr 144.
- 115 Kolmandaks tuleb tähele panna, et direktiiv 2013/36 võeti Itaalia õigusesse üle seadusandliku dekreediga nr 72, millega muudeti pangandusseadustikku.
- 116 Pangandusseadustiku artiklis 19 on sätestatud, et olles hinnanud kavandava omandaja sobivust ning kavandatava omandamise finantseerimise usaldusväärsust eelkõige kavandava omandaja mainet puudutavast kriteeriumist lähtudes, annab Banca d'Italia loa krediidasutuses olulise osaluse omandamiseks, kui on täidetud tingimused, mis tagavad panga kindla ja usaldusväärse juhtimise.
- 117 Mainet puudutava kriteeriumi osas on pangandusseadustiku artiklis 25 sätestatud, et hea mainega seotud tingimused ning pädevuskriteeriumid tuleb kindlaks määrata majandus- ja rahandusministri dekreediga.

- 118 Vaidlustatud otsuse tegemise ajal ei olnud pangandusseadustiku artiklis 25 nimetatud hea mainega seotud tingimusi ning pädevuskriteeriume käsitlevat majandus- ja rahandusministri dekreeti vastu võetud.
- 119 Seadusandliku dekreeidi nr 72 artikli 2 lõikes 8 sätestati aga, et kuni pangandusseadustiku artikli 25 kohaselt kehtestatavate rakendussätete jõustumiseni kohaldatakse kõnealuse artikli varasemat redaktsiooni ning seda artiklit puudutavaid rakendussätteid nende varasemas redaktsioonis.
- 120 Need pangandusseadustiku artikli 25 rakendussätted sisaldasid ministri dekreedis nr 144, mis oli vastu võetud pangandusseadustiku artikli 25 selle redaktsiooni alusel, mis kuulus kohaldamisele 1. jaanuaril 2004.
- 121 Ministri dekreeidi nr 144 artiklis 1 oli nimelt sätestatud, et isik, kelle osalus panga kapitalis moodustab üle 5% hääleõigusega aktsiatele vastavast kapitalist, ei või seda ületavate aktsiate või osadega seotud hääleõigust teostada eelkõige juhul, kui teda on jõustunud kohtuotsusega karistatud – mis ei mõjuta rehabiliteerimise tagajärgi – vähemalt ühe aasta pikkuse vangistusega avaliku võimu vastase kuriteo või avaliku võimu usalduse kuritarvitamise eest, varavastase kuriteo eest, avaliku korra kahjustamise, majanduskuriteo või maksukuriteo eest.
- 122 Direktiivi 2013/36 artikli 23 lõike 1 Itaalia õigusesse ülevõtmiseks oli seadusandlikus dekreedis nr 72 seega sätestatud, et kuni pangandusseadustiku artikli 25 uues redaktsioonis ette nähtud dekreeidi vastuvõtmiseni olid hea mainega seotud tingimusteks, millele vastavust tuli hinnata kõnealuse artikli 23 kohaselt, ministri dekreeidi nr 144 artiklis 1 sätestatud tingimused.
- 123 Seejuures väidavad hagejad, et ministri dekreedis nr 144 sätestatud ammendava loetelu kohane karistus võimaldab keelata ainult hääleõiguse teostamise, mitte aga olulise osaluse omandamist, ning seetõttu ei saa seda vaadelda aktina, millega on kõnealused sätted üle võetud.
- 124 Piisab aga tõdemusest, et seadusandliku dekreeidi nr 72 kohaselt määrab ministri dekreeidi nr 144 artiklis 1 sätestatud karistatust puudutav loetelu ära ka kriteeriumid, millest lähtudes saab hinnata krediitiasutuses olulise osaluse omandamist kavandava isiku head mainet.
- 125 Sellest järeldub, et vastupidi hagejate väitele olid direktiivi 2013/36 artikli 23 lõikes 1 kindlaks määratud kriteeriumid Itaalia õigusesse üle võetud.
- 126 Seega ei rikkunud EKP õigusnormi, kui lähtus direktiivi 2013/36 artikli 23 lõikes 1 sätestatud ning pangandusseadustiku artiklitega 19 ja 25 üle võetud kriteeriumide kohaldamisel ministri dekreedist nr 144.
- 127 Neljandaks väidavad hagejad repliigis, et ministri dekreedis nr 144 ette nähtud automaatsus teatud karistatuse ja krediitiasutuses olulise osaluse omandamise keelu vahel ei ole kooskõlas direktiivi 2013/36 eesmärgi ja mõttega ning proportsionaalsuse põhimõttega.
- 128 Siinkohal tuleb tähele panna, et kodukorra artikli 84 lõike 1 kohaselt on menetluse käigus uute väidete esitamine keelatud, välja arvatud juhul, kui need tuginevad faktilistele ja õiguslikele asjaoludele, mis on tulnud ilmsiks menetluse käigus.
- 129 Vastuvõetavaks tuleb siiski tunnistada väide, millega täiendatakse varem hagiavalduses sõnaselgelt või kaudselt esitatud väidet ja mis on viimasega tihedalt seotud.

- 130 Selleks, et uut argumenti saaks käsitada varem esitatud väite või etteheite täiendusena, peab sellel olema algul hagiavalduses esitatud väidete või etteheidetega piisavalt tihe seos (16. detsembri 2010. aasta kohtuotsus *AceaElectrabel Produzione vs. komisjon*, C-480/09 P, EU:C:2010:787, punkt 111; vt selle kohta ka 12. novembri 2009. aasta kohtuotsus *SGL Carbon vs. komisjon*, C-564/08 P, ei avaldata, EU:C:2009:703, punktid 20–34).
- 131 Hagiavalduses on hagejad aga sisuliselt väitnud, et direktiivi 2013/36 artikli 23 lõiget 1 ei ole Itaalia õigusesse üle võetud.
- 132 Repliigis esitatud argumendil, mille kohaselt ei ole sätted, millega direktiiv 2013/36 on Itaalia õigusesse üle võetud, kooskõlas selle direktiivi eesmärgi ja mõtte ning proportsionaalsuse põhimõttega, on piisavalt tihe seos hagiavalduses esitatud argumentidega, kuna selle eesmärk on samuti kritiseerida kõnealuse direktiivi Itaalia õigusesse ülevõtmist. Niisiis on see argument vastuvõetav.
- 133 Tuleb siiski märkida, et asjaolu, et karistatus teatud raskusega õigusrikkumise eest, nagu jõustunud kohtuotsusega isiku karistamine vähemalt ühe aasta pikkuse vangistusega teatud kindlate süütegude eest, toob automaatselt kaasa krediitiasutuse aktsionäridelt nõutava hea maine kaotuse, on oma laadilt selline, mis võimaldab saavutada direktiivi 2013/36 eesmärgi tagada, et krediitiasutuses olulist osalust omavad isikud oleksid piisavalt hea mainega.
- 134 Tuleb tõdeda, et krediitiasutuses olulist osalust omavad isikud, keda on karistatud vähemalt ühe aasta pikkuse vangistusega avaliku võimu vastu suunatud kuriteo või avaliku võimu usalduse kuritarvitamise eest, varavastase kuriteo, avaliku korra kahjustamise või majandus- või maksukuriteo eest, võivad seada ohtu selle krediitiasutuse kindla ja usaldusväärse juhtimise ning mõjutada seeläbi pangandussüsteemi korrakohast toimimist.
- 135 Lisaks on oluline rõhutada, et Itaalia õiguse kohaselt võetakse arvesse üksnes karistatust jõustunud kohtuotsusega ning kavandava omandaja hea maine hindamise seisukohast loetakse asjasse puutuvaks üksnes teatud kindlaksmääratud süüteugusid, mis oma laadi tõttu seavad isiku hea maine kahtluse alla.
- 136 Pidades silmas sellise karistatuse tinginud süütegude raskust ja asjaolu, et need süüteod on Itaalia õiguses selgelt määratletud, ei ole vastupidi hagejate väidetule direktiivi 2013/36 eesmärgi ega mõttega vastuolus ega lähe selle direktiivi eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale see, et karistatuse korral teatud raskusega süütegude eest, nagu Itaalia õiguses sätestatud süüteod, kaotab krediitiasutuse aktsionär automaatselt temalt nõutava hea maine.
- 137 Need hagejate argumendid tuleb seega tagasi lükata.
- 138 Viiendaks väidavad hagejad repliigis, et EKP on liikmesriigi õigust silmas pidades andnud väär hinnangu S. Berlusconi karistatusele, kuna tema suhtes on tehtud otsus, mis on samaväärne rehabiliteerimisega.
- 139 Hagiavalduses aga ei ole hagejad esitanud ühtki väidet ega argumenti, mis puudutaks EKP hindamisviga hinnangu andmisel S. Berlusconi karistatusele, eelkõige seda, et ta ei ole arvesse võtnud Tribunale di sorveglianza di Milano (Milano järelevalvekohus, Itaalia) 9. aprilli 2015. aasta kuupäeva kandvat ning 14. aprillil 2015 teatavaks tehtud otsust nr 2412/2015 või

Corte suprema di cassazione (Itaalia kassatsioonikohus) kohtupraktikat, mille kohaselt on seda liiki otsus samaväärne rehabiliteerimisega ministri dekreediga nr 144 artikli 1 lõike 1 punkti b tähenduses.

- 140 Argument, mis puudutab EKP hindamisviga hinnangu andmisel S. Berlusconi karistatusele, ei ole seega käsitatav mõne varem hagiavalduses sõnaselgelt või kaudselt esitatud argumenti täiendamisenä ega ole sellega tihedalt seotud.
- 141 Pealegi, kuna eespool punktis 139 mainitud Tribunale di sorveglianza di Milano (Milano järelevalvekohus) otsus ning hagejate osutatud kohtupraktika pärinevad vaidlustatud otsuse tegemisele eelnevast ajast, ei saa neid kodukorra artikli 84 tähenduses käsitada faktiliste või õiguslike asjaoludena, mis on tulnud ilmsiks menetluse käigus.
- 142 See argument on seega vastuvõetamatu.
- 143 Seetõttu tuleb neljanda väite esimene etteheide tagasi lükata.

Teine etteheide, mis puudutab seda, et asjaomane liikmesriik ei ole avaldanud direktiivi 2013/36 artikli 23 lõikes 4 sätestatud loetelu

- 144 Hagejad väidavad sisuliselt, et vaidlustatud otsuse vastuvõtmise ajaks ei olnud Itaalias avaldatud direktiivi 2013/36 artikli 23 lõikes 4 sätestatud hinnangu andmiseks vajaliku teabe loetelu. Võttes arvesse, et see loetelu „on õiguskindluse ja seaduslikkuse kaitse seisukohast vältimatu“, rikub vaidlustatud otsus määruse nr 1024/2013 artikli 4 lõiget 3 ning direktiivi 2013/36 artikli 23 lõikeid 1 ja 4.
- 145 Siinkohal tuleb tähele panna, et direktiivi 2013/36 artikli 23 lõike 1 kohaselt hindavad pädevad asutused selleks, et tagada omandatava krediitiasutuse kindel ja usaldusväärne juhtimine, kavandava omandaja sobivust ning kavandatava omandamise rahastamise usaldusväärsust.
- 146 Pädevatele asutustele kõnealuse hinnangu andmise võimaldamiseks avaldavad liikmesriigid direktiivi 2013/36 artikli 23 lõikes 4 sätestatud loetelu, kus on täpsustatud, milline on hinnangu andmiseks vajalik teave, mis tuleb pädevatele asutustele anda teate esitamisel. Selle loetelu eesmärk on niisiis täpsustada, millise teabe peab asjaomane krediitiasutus pädevatele asutustele andma, et viimased saaksid hindamise läbi viia, mitte kindlaks määrata sisulisi kriteeriume, mille alusel pädevad asutused hindavad kavandava omandaja head mainet.
- 147 Siinkohal tuleb märkida, et hea maine hindamise kriteeriumid olid Itaalia õiguses varem kindlaks määratud ja avaldatud ministri dekreedis nr 144, millele viitab pangandusseadustiku artikkel 25 koosmõjus seadusandliku dekreediga nr 72 artikli 2 lõikega 8, mis tähendab, et kõnealused kriteeriumid pidid hagejatele teada olema ning seega oli neil võimalik esitada oma seisukoht ja seda puudutavad asjakohased andmed. Seega ei saa hagejad väita, et rikutud on õiguskindluse ja ettenähtavuse põhimõtteid.
- 148 Samuti oli hagejatel võimalus esitada andmeid, mida nad asjasse puutuvaks pidasid, mis tähendab, et hinnangu andmiseks vajaliku teabe loetelu avaldamata jätmine ei takistanud neil soovitud andmete esitamist.

149 Asjaolu, et asjaomane liikmesriik ei olnud avaldanud hinnangu andmiseks vajaliku teabe loetelu, ei saanud selles olukorras mõjutada vaidlustatud otsuses hagejate heale mainele antud hinnangu õiguspärasust.

150 Etteheide, mis puudutab hinnangu andmiseks vajaliku teabe loetelu avaldamata jätmist, on seega tulemusetu.

Kolmas etteheide, mis puudutab seda, et 2008. aasta ühissuunised ja Banca d'Italia 1999. aasta ringkiri ei ole hagejate suhtes kohaldatavad

151 Hagejad heidavad EKP-le ette, et viimane on hinnangu andmisel kohaldanud 2008. aasta ühissuuniseid ja Banca d'Italia 1999. aasta ringkirja ning võtnud neid akte kohaldades hagejate hea maine hindamisel arvesse S. Berlusconi ning Fininvesti juhatuse ja siseauditiüksuse liikmetega seotud pooleliolevaid kohtu- ja haldusmenetlusi ning jõustumata karistusotsuseid.

152 Siinkohal tuleb tähele panna, et vaidlustatud otsuses on tuginetud põhjendusele, et hagejad ei vasta direktiivi 2013/36 ülevõtmiseks kehtestatud pangandusseadustiku artiklite 19 ja 25 ning dekreeidi nr 144 artikli 1 kohaselt hea maine kriteeriumile, kuna S. Berlusconit on jõustunud kohtuotsusega karistatud maksupettuse toimepanemise eest nelja aasta pikkuse vangistusega.

153 Vaidlustatud otsus tugineb ka muudele põhjendustele, mis puudutavad sisuliselt hagejate hea maine puudumist 2008. aasta ühissuunistes ja Banca d'Italia 1999. aasta ringkirjas sõnastatud kriteeriumidest lähtudes, eelkõige asjaolu, et S. Berlusconit, üht Fininvest SpA juhatuse liiget, üht Fininvest SpA siseauditiüksuse liiget ning Fininvesti ennast on mitmel korral karistatud ning nad ei ole tegutsenud nõuetekohaselt.

154 Hagejad vaidlustavad need põhjendused neljanda väite kolmandas osas.

155 Kui aga otsuse teatud põhjendused on oma olemuselt iseenesest sellised, et nende alusel võib otsuse lugeda õiguslikult piisavalt põhjendatuks, siis ei mõjuta otsuse ülejäänud põhjendustes tehtud vead mingil juhul otsuse resolutiivosa (15. jaanuari 2015. aasta kohtuotsus Prantsusmaa vs. komisjon, T-1/12, EU:T:2015:17, punkt 73).

156 Itaalia kehtiva õiguse kohaselt piisab aga asjaolust, et S. Berlusconit on maksupettuse toimepanemise eest karistatud vähemalt ühe aasta pikkuse vangistusega, iseenesest järeldamaks, et ta ei vasta hea maine kriteeriumile.

157 See põhjus, mida hakis vaidlustatud ei ole, on seega eraldivõetuna selline, millega on vaidlustatud otsus õiguslikult piisavalt põhjendatud.

158 Sellest tuleneb, et 2008. aasta ühissuuniste ja Banca d'Italia 1999. aasta ringkirja mittekohaldatavust puudutav etteheide on tulemusetu, kuivõrd võimalikud puudused vaidlustatud otsuse põhjendustes, mis puudutavad 2008. aasta ühissuuniste ja Banca d'Italia 1999. aasta ringkirja kohaldamist, ei mõjutaks ühelgi juhul vaidlustatud otsuse resolutiivosa.

159 Seetõttu tuleb kolmas etteheide ning neljas väide tervikuna tagasi lükata.

Viies väide, mis puudutab EKP hindamis- ja põhjendamisvigu seoses krediidasutusele kavandava omandaja poolt avaldatava tõenäolise mõju kriteeriumiga direktiivi 2013/36 artikli 23 lõike 1 tähenduses

- 160 Hagejad väidavad, et ühelt poolt on EKP rikkunud põhjendamiskohustust seoses kriteeriumiga, mis puudutab vaidlusaluse ühinemisega kaasnevat tõenäolist mõju Banca Mediolanumile direktiivi 2013/36 artikli 23 lõike 1 tähenduses, ning teiselt poolt teinud ilmse hindamisvea, leides, et see kriteerium on täidetud, olgugi et sisuliselt ei teosta hagejad Banca Mediolanumi üle tegelikku mõju.
- 161 EKP, keda toetab komisjon, vaidleb nendele argumentidele vastu.
- 162 Siinkohal on oluline tähele panna, et direktiivi 2013/36 artikli 23 lõikest 1 tuleneb, et asjaomase krediidasutuse kindla ja usaldusväärse juhtimise tagamiseks ning võttes arvesse krediidasutuse kavandava omandaja tõenäolist mõju sellele krediidasutusele, peavad pädevad asutused hindama kavandava omandaja sobivust ning kavandatava omandamise rahastamise usaldusväärset, lähtudes viiest seal sätestatud kriteeriumist.
- 163 Sellest tuleneb, nagu on osutatud eespool punktis 58, et kavandava omandaja tõenäolise mõju kriteeriumi tuleb arvesse võtta kavandava omandaja sobivuse hindamisel, mitte aga omandamise kvalifitseerimisel olulise osaluse omandamisena.
- 164 Pealegi ei ole tõenäoline mõju eraldi kriteeriumiks, mis lisandub direktiivi 2013/36 artikli 23 lõike 1 punktides a–e loetletud viiele kriteeriumile. Nimelt on tõenäolist mõju mainitud lauses, mis eelneb selles sättes sätestatud kriteeriumide loetelule ning kus on üksnes märgitud, et kavandava omandaja sobivust ja kavandatava omandamise rahastamise usaldusväärset hindavad pädevad asutused, „arvestades“ eelkõige selle kavandava omandaja tõenäolist mõju asjaomasele krediidasutusele.
- 165 Oluline on siiski märkida, et kavandava omandaja tõenäolise mõju arvessevõtmise olulisus võib erineda sõltuvalt konkreetsest hindamiskriteeriumist. Nõnda ei saa direktiivi 2013/36 artikli 23 lõike 1 punktis a sätestatud kavandava omandaja maine kriteeriumist lähtuva hindamise tulemus erineda sõltuvalt sellest, kui ulatuslik on selle omandaja tõenäoline mõju asjaomasele krediidasutusele. Kavandava omandaja maine ei sõltu nimelt sellest, kui suur on tema tõenäoline mõju sellele asutusele.
- 166 Seega ei pidanud EKP kavandava omandaja maine hindamiseks kontrollima kavandava omandaja tõenäolist mõju asjaomasele krediidasutusele.
- 167 Hagejate argumendid, mis puudutavad Fininvesti ja Banca Mediolanumi vaheliste majandus- ja finantssuhete puudumist ning Banca Mediolanumi juhtimis- ja sisekontrollimehhanisme, ei saa neil asjaoludel tõendada, et EKP on teinud ilmse hindamisvea.
- 168 Samuti ei saa EKP-le ette heita põhjendamiskohustuse rikkumist seoses tõenäolise mõju kriteeriumiga, kuna ta ei pidanud seda kontrollima.
- 169 Viies väide tuleb seega igal juhul tagasi lükata.

Kuues väide, mis puudutab proportsionaalsuse põhimõtte ning harta artiklite 16 ja 17 rikkumist

- 170 Hagejad väidavad sisuliselt, et vaidlustatud otsus on vastuolus proportsionaalsuse põhimõtte ning omandiõigust ja ettevõtlusvabadust puudutavate harta artiklitega 16 ja 17, kuna pangandusseadustiku artikli 25 kohaselt tõi selline otsus hagejate jaoks kaasa kohustuse üleliigne osalus tahtevastastelt võõrandada, mis on samaväärne sundvõõrandamisega. Hagejad leiavad, et EKP oleks pidanud seda vaidlustatud otsuse ebaproportsionaalset tagajärge arvesse võtma.
- 171 Nad märgivad nimelt, et 21. detsembril 2016 teatas Banca d'Italia Fininvestile ja S. Berlusconile menetluse algatamisest selleks, et kohustada neid täitma Itaalia õiguses ette nähtud kohustust võõrandada oma liigne osalus tingituna vaidlustatud otsusest.
- 172 Siinkohal tuleb esiteks märkida, et direktiivi 2013/36 artikli 26 lõike 2 kolmandas lõigus on sätestatud, et kui osalus omandatakse pädeva asutuse vastuseisust hoolimata, näevad liikmesriigid olenemata mis tahes muudest karistustest ette vastava hääleõiguse peatamise, hääletamisel antud häälte õigustühiseks tunnistamise või võimaluse need õigustühiseks tunnistada.
- 173 Teiseks tuleb tõdeda, et vaidlustatud otsusega ei ole võetud ühtki meetet, millega EKP kohustaks hagejaid neile kuuluvat üleliigset osalust võõrandama.
- 174 Kuivõrd üleliigse osaluse võõrandamise kohustust ei ole vaidlustatud otsusega ette nähtud, ei saa EKP-le sel põhjusel ette heita proportsionaalsuse põhimõtte ning harta artiklite 16 ja 17 rikkumist.
- 175 Lisaks sellele peab EKP määruse nr 1024/2013 artikli 4 lõike 3 kohaselt – tagamaks oma ülesande täitmine krediitiasutustes olulist osalust puudutavate taotluste hindamisel – kohaldama direktiivi 2013/36 ülevõtvaid liikmesriigi õigusnorme.
- 176 Itaalia kehtiva õiguse kohaselt ei olnud EKP-l aga mingisugust kaalutusõigust. Olles tuvastanud, et S. Berlusconit on lõplikult karistatud nelja aasta pikkuse vangistusega maksupettuse toimepanemise eest, sai EKP üksnes tõdeda, et vastavalt pangandusseadustiku artiklile 25 ja ministri dekreeidi nr 144 artiklile 1 tähendab selline süüdimõistmine automaatselt seda, et ta ei saa vastata hea mainega seotud kriteeriumile.
- 177 Seetõttu ei olnud EKP-l muud võimalust kui jätta hagejate taotlus Banca Mediolanumis olulise osaluse omandamiseks rahuldamata ning talle ei saa ette heita proportsionaalsuse põhimõtte rikkumist (vt selle kohta analoogia alusel 25. septembri 2015. aasta kohtuotsus VECCO jt vs. komisjon, T-360/13, EU:T:2015:695, punkt 73, ning 19. juuni 2018. aasta kohtuotsus Le Pen vs. parlament, T-86/17, ei avaldata, EU:T:2018:357, punktid 198–202).
- 178 Seetõttu ei saa ka asuda seisukohale, et ta oleks ebaproportsionaalselt riivanud omandiõigust ja ettevõtlusvabadust harta artiklite 16 ja 17 tähenduses.
- 179 Seoses argumendiga, et EKP oleks pidanud kaaluma tingimusliku loa andmise otsuse tegemist, tuleb tõdeda, et see on asjasse puutumatu, kuna üheski hagejate viidatud liidu või liikmesriigi õiguse sättes ei ole sellise otsuse tegemise võimalust EKP-le ette nähtud (vt selle kohta analoogia alusel 25. juuni 2015. aasta kohtuotsus CO Sociedad de Gestión y Participación jt, C-18/14, EU:C:2015:419, punktid 34, 37, 38 ning 46).

180 Seetõttu ei ole kuues väide põhjendatud.

Seitsmes väide, mis puudutab kaitseõiguste ja toimikuga tutvumise õiguse rikkumist

181 Sisuliselt väidavad hagejad, et vaidlustatud otsuse tegemisega päädinud menetluses ei olnud neile tagatud määruse nr 1023/2013 artikli 22 lõikes 1 ja määruse nr 468/2014 artikli 32 lõikes 1 sätestatud kaitseõiguste järgimine.

182 EKP, keda toetab komisjon, vaidleb nendele argumentidele vastu.

183 Määruse nr 1024/2013 artikli 22 lõike 1 kohaselt peab EKP andma isikutele, kelle suhtes on algatatud usaldatavusnõuete täitmise järelevalve menetlus, võimaluse olla enne otsuste tegemist ära kuulatud ning ta võib oma otsustes tugineda vaid etteheidetele, mille kohta on asjaomased isikud saanud esitada oma seisukoha.

184 Määruse nr 468/2014 artikli 32 lõikes 1 on aga sätestatud, et pärast EKP järelevalvemenetluse algatamist on osapooltel õigus saada juurdepääs EKP toimikule, tingimusel et võetakse arvesse teiste juriidiliste ja füüsiliste isikute õigustatud huvi kaitsta oma ärisaladusi, ning täpsustatud, et toimikuga tutvumise õigus ei hõlma konfidentsiaalset teavet.

185 Esiteks väidavad hagejad, et määruse nr 1024/2013 artikli 22 lõiget 1 ja määruse nr 468/2014 artikli 32 lõiget 1 on rikutud, kuna Banca d'Italia võimaldas neil oma toimikus olevate dokumentidega tutvuda alles 14. septembril 2016 ehk päeval, mil lõppes tähtaeg tõendite esitamiseks selle kohta, et olulise osaluse omandamise tingimused on täidetud.

186 Siinkohal tuleb tähele panna, et Banca d'Italia algatas *ex officio* menetluse 3. augusti 2016. aasta teatega. Hagejatel paluti hiljemalt 14. septembriks 2016 esitada dokumendid, mis on vajalikud tõendamaks, et kehtivates õigusnormides ette nähtud omandamise tingimused on täidetud.

187 Täpselt samal päeval andis Banca d'Italia hagejatele võimaluse tutvuda toimikuga. 6. oktoobril 2016 saatis EKP Fininvestile ja Fininvesti kaudu S. Berlusconile otsuse projekti, mille kohaselt ei anta luba olulise osaluse omandamiseks Banca Mediolanumis, ning märkis, et viimastel on kolme kuu jooksul ehk hiljemalt 11. oktoobrini 2016 võimalik esitada oma seisukohad.

188 Seega võimaldas Banca d'Italia hagejatel toimikuga tutvuda enam kui kolm nädalat enne seda, kui neile esitati otsuse projekt ja paluti esitada selle projekti kohta oma seisukohad, ning neil oli võimalus esitada enne vaidlustatud otsuse vastuvõtmist oma seisukohad selle otsuse aluseks olevate etteheidete kohta.

189 Niisiis andis EKP käesoleval juhul hagejatele võimaluse olla enne vaidlustatud otsuse vastuvõtmist ära kuulatud vastavalt määruse nr 1024/2013 artikli 22 lõikele 1.

190 Pealegi oli hagejatel vastavalt määruse nr 468/2014 artikli 32 lõikele 1 võimalik tutvuda EKP toimikuga pärast menetluse algatamist.

191 Seetõttu ei saa nad EKP-le ette heita nende sätete rikkumist.

192 Kuigi hagejate esitatud argumenti tuleb mõista ka selliselt, et haldustoimikuga tutvumise võimalus oli vajalik selleks, et esitada enne 14. septembri 2016. aasta tähtpäeva dokumendid, mis olid vajalikud tõendamaks, et nad vastavad direktiivi 2013/36 kohaselt nõutavatele tingimustele, ei saa

sellega nõustuda. Nimelt ei kohusta ükski määruse nr 468/2014 säte EKPd ega Banca d'Italiat võimaldama toimikuga tutvuda enne nende dokumentide esitamist. Pealegi ei ole hagejad selgitanud, miks oli neil selleks, et nad saaksid need dokumendid esitada, vaja enne toimikuga tutvuda.

- 193 Teiseks tuleb käsitleda hagejate argumenti, et EKP rikkus nende õigust tutvuda toimikuga ning nende kaitseõigusi, keeldudes võimaldamast tutvuda Banca d'Italia 4. aprilli 2016. aasta kirjaga ja 24. juuni 2016. aasta märgukirjaga. Hagejate väitel ei saanud nad selle keeldumise tõttu tõhusalt osaleda mitmest etapist koosneva menetluse riigisisises etapis ega teostada täielikult oma kaitseõigusi.
- 194 Siinkohal tuleb tähele panna, et Banca d'Italia 4. aprilli 2016. aasta kirjaga ja EKP 24. juuni 2016. aasta märgukirjaga tutvumise võimalust andmast keelduti seetõttu, et need dokumendid olid konfidentsiaalsed, kuna kajastasid ühtse järelevalvemehhanismi sisest teabevahetust vastavalt määruse nr 468/2014 artikli 32 lõikele 5, kus on sätestatud, et konfidentsiaalne teave võib hõlmata EKP või riikliku pädeva asutuse sisedokumente ning EKP ja riikliku pädeva asutuse vahelist või riiklike pädevate asutuste omavahelist suhtlust.
- 195 Eelnimetatud kahe dokumendiga vahetasid aga EKP ja Banca d'Italia teavet küsimustes, mis puudutasid hagejate poolt võimaliku olulise osaluse omandamist Banca Mediolanumis.
- 196 Pealegi, kuna EKP otsuse projektis ja vaidlustatud otsuses olid selgelt ja ammendavalt esitatud põhjendused ning hagejatele tehtud etteheited, millele tugines vaidlustatud otsus, kuna viimased said võtta nende põhjenduste ja etteheidete kohta seisukoha ning kuna EKP käsitles eelkõige vaidlustatud otsuse lisas üksikasjalikult kõiki hagejate esitatud argumente, ei saa vastupidi hagejate väidetule asuda seisukohale, et menetluse varases etapis vahetatud sisedokumentide edastamata jätmine takistas neil täies ulatuses teostada kaitseõigusi.
- 197 Neil asjaoludel tuleb argument, et keeldumine võimaldamast dokumentidega tutvuda tingis hagejate kaitseõiguste rikkumise, tagasi lükata.
- 198 Järgmiseks väidavad hagejad, et dokumentidega tutvumise võimaldamatust käsitlev EKP otsus ei sisaldanud ühtki põhjendust, millega oleks põhjendatud konfidentsiaalsust, ning seega kohaldas EKP vääralt määruse nr 468/2014 artikli 32 lõikeid 1 ja 5.
- 199 Kuivõrd hagejate osutatud põhjendamispuudused puudutavad EKP 13. septembri 2016. aasta kirja, mitte aga vaidlustatud otsust, siis on küsimus, kas keeldumine võimaldamast hagejatel dokumentidega tutvuda on põhjendatud või mitte, asjasse puutumatu.
- 200 Neil asjaoludel ei saa EKP-le ette heita põhjendamiskohustuse või määruse nr 468/2014 artikli 32 lõigete 1 ja 5 rikkumist.
- 201 Viimaks väidavad hagejad, et Banca d'Italia 4. aprilli 2016. aasta kirjaga tutvumise võimaldamine olnuks seda enam põhjendatud, et see kiri andis EKP-le moonutatud pildi Consiglio di Stato (Itaalia kõrgema halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) 3. märtsi 2016. aasta kohtuotsusest.
- 202 Isegi kui oletada, et Banca d'Italia 4. aprilli 2016. aasta kiri sisaldas ebatäpset või puudulikku teavet, võimaldas hagejatele antud võimalus esitada oma seisukohad kõnealuses kirjas sisalduvale teabele tuginedes koostatud EKP otsuse projekti kohta neil täiendada kõnealuses otsuse projektis kajastatud teavet või see vaidlustada.

- 203 Eeltoodut silmas pidades ja kuivõrd igal juhul teavitati hagejaid EKP seisukohast 6. oktoobril 2016, kui neile tehti teatavaks otsuse projekt, ei saa toimikuga tutvumise keelamist puudutavad argumendid kinnitada hagejate kaitseõiguste rikkumist.
- 204 Kolmandaks väidavad hagejad, et S. Berlusconil ei olnud võimalik esitada oma seisukohti, kuna tema elukoha aadressile saadeti otsuse projekt alles seisukohtade esitamise tähtaja viimasel päeval. Lisaks sellele oli seisukohtade esitamiseks antud tähtaeg liiga lühike.
- 205 Siinkohal tuleb rõhutada, et seisukohtade esitamise võimaluse puudumine või sellega seotud raskused ei mõjuta vaidlustatud otsuse kehtivust, kui ilma väidetava rikkumiseta ei oleks menetluse tulemus saanud olla teistsugune (vt selle kohta analoogia alusel 18. juuni 2020. aasta kohtuotsus komisjon vs. RQ, C-831/18 P, EU:C:2020:481, punkt 105 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 206 Lisaks sellele on Euroopa Kohus täpsustanud, et hageja, kes väidab, et tema kaitseõigusi on rikutud, ei ole kohustatud tõendama seda, et asjaomase liidu institutsiooni otsuse sisu oleks olnud teistsugune, vaid üksnes seda, et selline võimalus ei ole täielikult välistatud (vt selle kohta analoogia alusel 18. juuni 2020. aasta kohtuotsus komisjon vs. RQ, C-831/18 P, EU:C:2020:481, punkt 106).
- 207 Hagejad ei ole aga esitanud ühtki argumenti, mis kinnitaks, et pole täielikult välistatud, et menetluse tulemus oleks võinud olla teistsugune, kui lisaks Fininvestile oleks seisukohtade esitamise võimalus olnud ka S. Berlusconil, vaid nad on üksnes abstraktselt osutanud õiguse olla ära kuulatud rikkumisele (vt selle kohta analoogia alusel 18. juuni 2020. aasta kohtuotsus komisjon vs. RQ, C-831/18 P, EU:C:2020:481, punkt 112).
- 208 Neljandaks heidavad hagejad EKP-le ette seda, et viimane ei nõustunud korraldama koosolekut, mille toimumise vajalikkust põhjendasid nad sellega, et see oleks neile andnud võimaluse veenda EKPd andma neile tingimusliku loa olulise osaluse omandamiseks.
- 209 Määruse nr 468/2014 artikli 31 lõike 1 kohaselt võib EKP omal äranägemisel võimaldada osapooltel esitada märkusi EKP järelevalveotsusega seotud faktiliste asjaolude, vastuväidete ja õiguslike aluste kohta koosolekul. Niisiis on EKP-l selles küsimuses avar kaalutusõigus.
- 210 Pidades silmas hagejate mahukaid argumente, mida on kokkuvõtlikult kajastatud vaidlustatud otsusele lisatud tabelis, tuleb asuda seisukohale, et EKP ei teinud ilmset hindamisviga, leides, et koosoleku pidamiseks vajadust ei ole.
- 211 Pealegi, kuivõrd hea maine kriteerium ei olnud täidetud, ei saanud EKP anda tingimuslikku luba. Seetõttu ei oleks selles osas hagejate koosolekul ärakuulamisest olnud mingisugust kasu.
- 212 Seetõttu on seitsmes väide põhjendamatu.

Kaheksas väide, mis puudutab määruse nr 468/2014 artikli 31 lõike 3 õigusvastasust ja selle kohaldamata jätmise taotlust

- 213 Hagejad leiavad, et määruse nr 468/2014 artikli 31 lõige 3 on ELTL artikli 277 tähenduses õigusvastane ning tuleb kohaldamata jätta, kuna see rikub harta artikliga 41 tagatud kaitseõigusi ning liikmesriikide ühistest põhiseaduslikest traditsioonidest tulenevaid õiguse üldpõhimõtteid.

- 214 Nad leiavad, et otsuse projekti kohta seisukohtade esitamiseks määruse nr 468/2014 artikli 31 lõikes 3 sätestatud kolmepäevane tähtaeg ei taga võistlevuse põhimõtte järgimist ega võimalda tõhusalt teostada õigust olla oluliste osaluste omandamisi puudutavate otsuste aluseks olevate asjaolude ja etteheidete osas ära kuulatud.
- 215 Siinkohal on oluline tähele panna, et kaitseõigused, sealhulgas õigus olla ära kuulatud, kuuluvad põhiõiguste hulka, mis on liidu õiguskorra lahutamatu osa ja sätestatud hartas (vt selle kohta 23. septembri 2015. aasta kohtuotsus *Cerafogli vs. EKP*, T-114/13 P, EU:T:2015:678, punkt 32 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 5. oktoobri 2016. aasta kohtuotsus *ECDC vs. CJ*, T-395/15 P, ei avaldata, EU:T:2016:598, punkt 53).
- 216 Õigus olla ära kuulatud on kaitstud nii harta artiklitega 47 ja 48, millega tagatakse kaitseõiguste järgimine ja õigus õiglasele kohtulikule arutamisele mis tahes kohtumenetluses, kui ka harta artikliga 41, millega tagatakse õigus heale haldusele. Harta artikli 41 lõike 2 kohaselt kätkeb õigus heale haldusele nimelt igäühe õigust, et teda kuulatakse ära enne seda, kui tema suhtes kohaldatakse üksikmeedet, mis võib teda kahjustada (vt selle kohta 5. oktoobri 2016. aasta kohtuotsus *ECDC vs. CJ*, T-395/15 P, ei avaldata, EU:T:2016:598, punkt 54 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 217 See õigus nõuab, et isikul, kelle suhtes võidakse teha tema huve kahjustav otsus, võimaldatakse esitada tarvilikult oma seisukoht talle süüks pandud asjaolude kohta, millega vaidlusalust otsust põhjendatakse (vt selle kohta 7. jaanuari 2004. aasta kohtuotsus *Aalborg Portland jt vs. komisjon*, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ja C-219/00 P, EU:C:2004:6, punkt 66, ning 19. jaanuari 2016. aasta kohtuotsus *Mitsubishi Electric vs. komisjon*, T-409/12, EU:T:2016:17, punkt 38). Selleks peab tal olema piisavalt aega (18. detsembri 2008. aasta kohtuotsus *Sopropé*, C-349/07, EU:C:2008:746, punkt 37).
- 218 Euroopa Kohtu praktika kohaselt ei ole põhiõigused, nagu kaitseõiguste järgimine, absoluutsed õigused, vaid neile võib seada piiranguid tingimusel, et need piirangud vastavad tegelikult meetmega taotletud üldise huvi eesmärkidele ega kujuta endast taotletavat eesmärki arvestades ülemäärast ja lubamatut sekkumist, mis kahjustaks tagatud õiguste sisu (18. märtsi 2010. aasta kohtuotsus *Alassini jt*, C-317/08–C-320/08, EU:C:2010:146, punkt 63; 10. septembri 2013. aasta kohtuotsus *G. ja R.*, C-383/13 PPU, EU:C:2013:533, punkt 33, ning 26. septembri 2013. aasta kohtuotsus *Texdata Software*, C-418/11, EU:C:2013:588, punkt 84).
- 219 Seoses õigusega olla usaldatavusnõuete järelevalvemenetluses ära kuulatud on määruse nr 468/2014 artiklis 31 sätestatud, et EKP peab enne osapoole õigusi piirata võiva järelevalveotsuse tegemist olema andnud sellele isikule võimaluse esitada EKP-le kirjalikult oma märkused EKP järelevalveotsusega seotud faktiliste asjaolude, vastuväidete ja õiguslike aluste kohta. EKP võib selle artikli kohaselt omal äranägemisel võimaldada osapooltel esitada märkusi koosolekul.
- 220 Määruse nr 468/2014 artiklis 31 on ka täpsustatud, et teates, millega EKP võimaldab osapooltel esitada märkusi, märgitakse ära EKP kavandatava järelevalveotsuse oluline sisu ning olulised faktilised asjaolud, vastuväited ja õiguslikud alused, millele EKP kavatses tugineda oma otsuses.
- 221 Järgmiseks on määruse nr 468/2014 artikli 31 lõikes 3 sätestatud, et kirjalike märkuste esitamise tähtaeg on põhimõtteliselt kaks nädalat ning eelkõige määruse nr 1024/2013 artiklites 14 ja 15 nimetatud juhtudel lühendatakse seda tähtaega kolme tööpäevani. Osapoole taotlusel võib EKP vajaduse korral neid tähtaegu pikendada.

- 222 Seega ilmneb määruse nr 468/2014 artikli 31 lõike 3 kolmanda lõigu ja määruse nr 1024/2013 artikli 15 koosmõjust, et olulise osaluse kavandaval omandajal on võimalus esitada oma kirjalikud märkused kolme päeva jooksul arvates päevast, mil ta saab kätte dokumendi, kus on kajastatud need asjaolud, vastuväited ja õiguslikud alused, millele EKP kavatseb tugineda oma otsuses.
- 223 Lisaks sellele peab olulise osaluse kavandav omandaja vastavalt direktiivi 2013/36 artikli 22 lõikele 1 teatama pädevatele asutustele omandamise kavatsusest ja esitama selle omandamisega seotud asjasse puutuva teabe, et EKP saaks teha otsuse taotleja esitatud tõendite alusel.
- 224 Neist sätetest järeldub, et sellises järelevalvemenetluses nagu käesolevas kohtuasjas käsitletav on erinevaid vahendeid, et tagada asjasse puutuvatele osapooltele õigus olla ära kuulatud.
- 225 Esiteks on asjasse puutuvatel osapooltel kohustus esitada olulise osaluse omandamiseks loa saamise taotlusega seotud tõendid ja argumendid selle taotluse esitamisel.
- 226 Seega saavad asjaomased osapooled juba olulise osaluse omandamise loa saamise taotluses esitada kõik nende taotluse hindamiseks vajalikud tõendid.
- 227 Teiseks peavad teates, millega EKP annab osapooltele võimaluse esitada oma kirjalikud märkused, olema märgitud kavandatava otsuse põhisisu ning põhilised asjaolud, põhjendused ja õiguslikud alused, millele ta kavatseb oma otsuses tugineda. See teade annab asjaomasele osapooltele võimaluse esitada tõhusalt oma seisukoht nende asjaolude kohta, millest teadlik ei olnud, aga ka kõigi vaidlusaluse otsuse tegemisel tema kahjuks arvesse võetavate asjaolude kohta, ning esitada oma argumendid. EKP võib seda võimalust kasutada selleks, et võtta arvesse kõiki asjasse puutuvate osapoolte poolt haldusmenetluses esitatavaid vastuväiteid ning täiendada kõiki lõpliku otsuse tegemisel aluseks võetavaid faktilisi ja õiguslikke põhjendusi.
- 228 Kolmandaks, juhul kui EKP soovib oma otsuses tugineda sellistele fakti- või õigusküsimusi puudutavatele kaalutlustele, millest kaebaja teadlik ei olnud, või muudele kui viimase poolt esitatud tõenditele, saab õiguse olla ära kuulatud tagada tänu EKP-le antud koosoleku korraldamise võimalusele.
- 229 Lisaks saab seda võimalust kasutada selleks, et käsitleda põhjalikumalt küsimusi või vastuväiteid, mille asjaomane osapool on esitanud olulise osaluse omandamise loa saamise taotluse esitamisel, ning kõiki tema kahjuks rääkivaid asjaolusid, millele võidakse tugineda vaidlustatud otsuse tegemisel.
- 230 Võttes hinnangu andmisel arvesse seda, et asjaomastel osapooltel on vaidlustatud otsuse põhjendamisel aluseks võetavate asjaolude kohta oma seisukoha esitamiseks mitmeid menetluslikke võimalusi, ei saa vastupidi hagejate väidetule pidada otsuse projekti kohta märkuste esitamise lühikest tähtaega õigusega olla ära kuulatud vastuolus olevaks. See on nii seda enam, et vajaduse korral võib EKP seda tähtaega asjaomase poole taotlusel pikendada.
- 231 Nimelt, kuivõrd leidub mitmeid menetluslikke võimalusi selleks, et asjaomased pooled saaksid ära kuulatud, sealhulgas olulise osaluse omandamise loa saamise taotluse esitamine ja koosoleku korraldamise võimalus, näib nende isikute õigus esitada märkusi otsuse projekti kohta olevat neid teisi võimalusi täiendav ning seetõttu tuleb nende märkuste esitamiseks ette nähtud kolmepäevast tähtaega, mida saab vajaduse korral pikendada, pidada piisavaks.

- 232 Pealegi peab EKP kasutama kõiki tema käsutuses olevaid võimalusi, et tagada õigus olla ära kuulatud, mida tuleb Üldkohtul kontrollida igal üksikjuhul.
- 233 Siinkohal tuleb ka rõhutada, et määruse nr 468/2014 artikli 31 kohaselt märkuste esitamiseks antud tähtaja lühidusest tingitud piirang õiguse osas olla ära kuulatud lähtub üldise huvi eesmärkidest, see ei lähe kaugemale, kui nende eesmärkide saavutamiseks vajalik, ega kujuta endast taotletavat eesmärki ning teisi kättesaadavaid menetluslikke võimalusi silmas pidades ülemäärast ja lubamatut sekkumist, mis kahjustaks selle õiguse sisu eespool punktis 218 osutatud kohtupraktika tähenduses.
- 234 Lühikeste tähtaegade ettenägemine menetluses on kooskõlas vajadusega mitte viivitada krediidasutuses olulise osaluse omandamist puudutava ja oluliste võimalike finantstagajärgedega otsuse vastuvõtmisega.
- 235 Lisaks sellele on direktiivi 2013/36 artikli 22 lõike 2 teises lõigus sätestatud, et hindamismenetlus tuleb läbi viia 60 tööpäeva jooksul. See säte sisaldus juba Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. septembri 2007. aasta direktiivis 2007/44/EÜ, millega muudetakse nõukogu direktiivi 92/49/EMÜ ning direktiive 2002/83/EÜ, 2004/39/EÜ, 2005/68/EÜ ja 2006/48/EÜ seoses finantssektoris osaluse omandamise ja selle suurendamise tehingute suhtes rakendatava usaldusvääruse hindamise menetluskorra ja kriteeriumidega (ELT 2007, L 247, lk 1), mille põhjenduses 7 põhjendati maksimaalselt 60päevase hindamisaja kehtestamist vajadusega tagada hindamismenetluse selgus ja prognoositavus.
- 236 Seetõttu tuleb määruse nr 468/2014 artikli 31 õigusvastasuse vastuväide tagasi lükata, kuna koosmõjus teiste sätetega, mis reguleerivad oluliste osaluste lubade menetlust ja võimaldavad asjaomastel osapooltel tõhusalt oma seisukoha esitada, ei riku see säte asjaomaste isikute õigust olla ära kuulatud, ning seega tuleb kaheksas väide tagasi lükata.

Üheksas väide, mis puudutab Banca d'Italia poolt vastu võetud ettevalmistavate aktide õigusvastasust

- 237 Menetluse käigus esitatud üheksas väide jaguneb kuueks osaks, mis puudutavad vastavalt esiteks seda, et Banca d'Italia eiras Consiglio di Stato (Itaalia kõrgema halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) 3. märtsi 2016. aasta kohtuotsuse seadusjõudu, teiseks seda, et Banca d'Italia puudus pädevus või ületas ta oma pädevust, kolmandaks seda, et rikutud on õiguspärase ootuse, õiguskindluse ja hea halduse põhimõtteid, neljandaks seda, et rikutud on kaitseõigusi, võistlevuse põhimõtet ning õigust õiglasele kohtumenetlusele, viiendaks seda, et rikutud on õiguskindluse põhimõtet ja keeldu kohaldada üksikisikute suhtes akte, mida ei ole avaldatud või tõlgitud, ning kuuendaks seda, et rikutud on proportsionaalsuse, seaduslikkuse ja mõistlikkuse põhimõtteid.
- 238 Hagejad väidavad, et Banca d'Italia ettevalmistavate aktide vastuvõtmisel on tehtud selliseid vigu, mis tingivad vaidlustatud otsuse õigusvastasuse.
- 239 EKP, keda toetab komisjon, vaidleb nendele argumentidele vastu.
- 240 Selle väitega leiavad hagejad, et Banca d'Italia ettevalmistavates aktides, eeskätt menetluse algatamise otsuses ja EKP-le esitatud otsuse ettepanekus, esineb selliseid vigu, mis tingivad vaidlustatud otsuse õigusvastasuse.

- 241 See väide esitati, lähtudes 19. detsembri 2018. aasta kohtuotsusest Berlusconi ja Fininvest (C-219/17, EU:C:2018:1023).
- 242 19. detsembri 2018. aasta kohtuotsuses Berlusconi ja Fininvest (C-219/17, EU:C:2018:1023) leidis Euroopa Kohus ühelt poolt, et ELTL artiklit 263 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus, kui riigisisesed kohtud kontrollivad direktiivi 2013/36 artiklites 22 ja 23 ning määruse nr 1024/2013 artikli 4 lõike 1 punktis c ja artiklis 15 ning määruse nr 468/2014 artiklites 85–87 sätestatud menetluse raames riiklike pädevate asutuste poolt vastu võetud algatavate või ettevalmistavate aktide või mittesiduvate ettepanekute õiguspärasust (vt nimetatud kohtuotsuse resolutsioon).
- 243 Teiselt poolt leidis Euroopa Kohus 19. detsembri 2018. aasta kohtuotsuses Berlusconi ja Fininvest (C-219/17, EU:C:2018:1023), et olukorras, kus liidu õigusega ei taheta liikmesriikidele ja liidule kehtestada kaht eri pädevust, millel oleksid eri eesmärgid, vaid ainuotsustusõigus antakse vastupidi liidu institutsioonile, tuleb liidu kohtul, kellel on ELTL artikli 263 alusel ainupädevus kontrollida liidu aktide õiguspärasust, otsustada asjasse puutuva liidu institutsiooni vastu võetud lõpliku otsuse õiguspärasuse üle ja selleks, et tagada huvitatud isikute tõhus kohtulik kaitse, analüüsida riigisisesest asutuse ettevalmistavates aktides või ettepanekutes niisuguseid võimalikke puudusi, mis võivad mõjutada lõpliku otsuse kehtivust (vt nimetatud kohtuotsuse punkt 44).
- 244 Kuivõrd see väide on esitatud pärast hagiavalduse esitamist, tuleb kontrollida, kas see uus väide tuleb lugeda vastuvõetamatuks, nagu leiavad EKP ja komisjon.
- 245 Toetamaks selle väite vastuvõetavust, leiavad hagejad, et see väide on tihedalt seotud hagiavalduse väidete ja argumentidega ning et 19. detsembri 2018. aasta kohtuotsus Berlusconi ja Fininvest (C-219/17, EU:C:2018:1023) on õiguslik asjaolu, mis tuli ilmsiks menetluse ajal.
- 246 Esiteks on oluline märkida, et hagiavalduses ei ole hagejad esitanud ühtki väidet ega argumenti, mis puudutaks Banca d'Italia poolt vastu võetud ettevalmistavate aktide õigusvastasust.
- 247 Lisaks, kuna hagiavalduse väited puudutavad vaidlustatud otsuse õigusvastasust, ei saa seda uut väidet, mis puudutab Banca d'Italia ettevalmistavaid akte, pidada selliseks, mis on piisavalt tihedalt seotud eelnimetatud väidetega, kuna viimased puudutasid üksnes liidu õiguse akti ning seega oli nende ese teine.
- 248 Pealegi ei saa asjaolu, et hagiavaldusele on lisatud Banca d'Italia ettevalmistavate aktide peale liikmesriigi kohtule esitatud hagidega seotud dokumendid, olla piisav asumaks seisukohale, et väide, millel on sama eesmärk mis neil liikmesriigi õiguse alusel esitatud hagidel, oli esitatud juba hagiavalduses.
- 249 Pealegi ei ole Üldkohtu ülesanne lisadest otsida ega kindlaks teha väiteid ja argumente, mida võib lugeda hagi aluseks olevaks, kuna lisadel on üksnes tõenduslik ja abistav ülesanne (7. novembri 1997. aasta kohtuotsus Cipeke vs. komisjon, T-84/96, EU:T:1997:174, punkt 34, ja 21. märtsi 2002. aasta kohtuotsus Joynson vs. komisjon, T-231/99, EU:T:2002:84, punkt 154).
- 250 Teiseks väidavad hagejad, et 19. detsembri 2018. aasta kohtuotsust Berlusconi ja Fininvest (C-219/17, EU:C:2018:1023) tuleb käsitada õigusliku asjaoluna, mis tuli ilmsiks menetluse käigus ning millega peaks seetõttu olema põhjendatav uute väidete esitamine vastavalt kodukorra artikli 84 lõikele 1.

- 251 Sellega seoses tuleneb kohtupraktikast, et kohtuotsust, mis üksnes kinnitab hagejale hagiavalduse esitamisel teada olevat õiguslikku olukorda, ei saa pidada asjaoluks, mis võimaldab esitada uue väite (vt selle kohta 14. oktoobri 2014. aasta kohtuotsus *Buono jt vs. komisjon*, C-12/13 P ja C-13/13 P, EU:C:2014:2284, punktid 58 ja 60, ning 20. septembri 2018. aasta kohtuotsus *Hispaania vs. komisjon*, C-114/17 P, EU:C:2018:753, punkt 39).
- 252 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt aga ei ole eelotsusel mitte konstitutiivne, vaid üksnes deklaratiivne väärtus, mistõttu selle mõju ulatub põhimõtteliselt tagasi kuni tõlgendatud normi jõustumise kuupäevani (vt 8. septembri 2011. aasta kohtuotsus *Q-Beef ja Bosschaert*, C-89/10 ja C-96/10, EU:C:2011:555, punkt 48 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 253 Seejuures võib rõhutada, et Euroopa Kohus ei otsustanud piirata 19. detsembri 2018. aasta kohtuotsuse Berlusconi ja Fininvest (C-219/17, EU:C:2018:1023) ajalist mõju, mistõttu on see väljakujunenud kohtupraktika täielikult kohaldatav.
- 254 Sellest järeldub, et Euroopa Kohtu poolt 19. detsembri 2018. aasta kohtuotsuses Berlusconi ja Fininvest (C-219/17, EU:C:2018:1023) ELTL artiklile 263 antud tõlgenduse mõju ulatub tagasi kuni selle artikli jõustumise kuupäevani.
- 255 Samamoodi on Üldkohus varem asunud seisukohale, et menetluse ajal tehtud kohtuotsusele ei saa tugineda kui uuele asjaolule, kuna selles kohtuotsuses antakse üksnes *ex tunc*-tõlgendus liidu õigusele (vt selle kohta analoogia alusel 27. veebruari 1997. aasta kohtuotsus *FFSA jt vs. komisjon*, T-106/95, EU:T:1997:23, punkt 57).
- 256 Lähtudes põhimõttest, et keegi ei saa tugineda seaduse mittetundmisele, tuleb seega lugeda, et Euroopa Kohtu poolt antud tõlgendus oli hagejatele teada hagi esitamise ajal (vt selle kohta 12. juuli 1989. aasta kohtuotsus *Binder*, 161/88, EU:C:1989:312, punkt 19, ja 22. juuni 2009. aasta kohtumäärus *Nijs vs. kontrollikoda*, T-371/08 P, EU:T:2009:215, punkt 28).
- 257 Neil asjaoludel ei saa 19. detsembri 2018. aasta kohtuotsust Berlusconi ja Fininvest (C-219/17, EU:C:2018:1023) käsitada kodukorra artikli 84 lõike 1 tähenduses õigusliku asjaoluna, mis tuli ilmsiks menetluse käigus.
- 258 Seetõttu tuleb üheksas väide vastuvõetamatuse tõttu tagasi lükata.

Kümnes väide, mis puudutab määruse nr 1024/2013 artikli 4 lõike 3 ja artikli 15 õigusvastasust ning nende kohaldamata jätmise taotlust ELTL artikli 277 tähenduses

- 259 Menetluse käigus esitatud kümnendas väites leiavad hagejad, et määruse nr 1024/2013 artikli 4 lõike 3 ja artikkel 15 on õigusvastased ning tuleb kohaldamata jätta, kuivõrd neis sätetes tehtud viide liikmesriigi õigusele ning 19. detsembri 2018. aasta kohtuotsusest Berlusconi ja Fininvest (C-219/17, EU:C:2018:1023) tulenev liidu kohtu ainupädevus kontrollida liikmesriikide ettevalmistavate aktide õiguspärasust on vastuolus õigusega tõhusale kohtulikule kaitsesele.
- 260 Hagejad leiavad sisuliselt, et õigust tõhusale kohtulikule kaitsesele rikub see, et selline süsteem ei võimalda kontrollida liidu kohtu pädevusse mittekuuluvate liikmesriigi ettevalmistavate aktide põhiseaduspärasust Itaalia põhiseaduses ette nähtud konkreetse normikontrolli raames. Need aktid ei allu seega mis tahes põhiseaduslikkuse järelevalvele, kuna liidu kohus ei saa kontrollida nende vastavust Itaalia põhiseadusele ning selleks ei ole võimalik pöörduda Corte costituzionale (Itaalia konstitutsioonikohus) poole.

- 261 EKP, keda toetab komisjon, vaidleb nendele argumentidele vastu.
- 262 Kuivõrd see väide on esitatud pärast hagiavalduse esitamist, tuleb kontrollida, kas see uus väide tuleb lugeda vastuvõetamatuks, nagu leiavad EKP ja komisjon.
- 263 Mis puudutab kõigepealt piisavalt tiheda seose olemasolu selle väite ja hagiavalduses esitatud väidete või argumentide vahel, siis tuleb tõdeda, et hagiavaldus ei sisalda ühtki väidet ega argumenti, mis puudutaks määruse nr 1024/2013 artikli 4 lõike 3 ja artikli 15 õigusvastasust.
- 264 Kuivõrd õigusvastasuse vastuväidet hõlmas vaid kaheksas väide, mis puudutas määruse nr 468/2014 artikli 31 lõiget 3, siis ei saa asuda seisukohale, et see uus väide, mis puudutab teisi artikleid, on piisavalt tihedalt seotud hagiavalduses esitatud väidetega.
- 265 Teiseks ei saa 19. detsembri 2018. aasta kohtuotsust Berlusconi ja Fininvest (C-219/17, EU:C:2018:1023) eespool punktides 251–257 esitatud põhjustel käsitada kodukorra artikli 84 mõistes õigusliku asjaoluna, mis ilmnes menetluse käigus.
- 266 Seetõttu tuleb kümnes väide vastuvõetamatuse tõttu tagasi lükata.

Hagejate ja EKP taotlused uute tõendite kogumiseks

- 267 Kõigepealt tuleb tähele panna, et kodukorra artikli 85 lõikes 3 on sätestatud, et „[e]randkorras võivad kohtuasja pooled esitada tõendeid või taotluse nende kogumiseks enne menetluse suulise osa lõppemist või enne Üldkohtu otsust lahendada kohtuasi ilma menetluse suulise osata, tingimusel et nende hiline esitamine on õigustatud“.
- 268 Esiteks esitasid hagejad 17. juulil 2021 Üldkohtule taotluse lisada kohtuasja toimikusse S. Berlusconi hagi Euroopa Inimõiguste Kohtule (edaspidi „EIK“), mis on registreeritud 28. detsembril 2013 numbriga 8683/14, EIK 3. mai 2021. aasta kiri, milles teatatakse sellest hagit Itaalia valitsusele, ning EIK poolt selle kohtuasjaga seoses 17. mail 2021 koostatud faktiliste asjaolude kokkuvõtte ja küsimused.
- 269 Nad põhjendasid nende tõendite esitamist sisuliselt sellega, et vaidlustatud otsus, milles on eelkõige tuginetud sellele, et S. Berlusconi on karistatud maksupettuse eest, ning EIK-le esitatud kaebus, millele vaidlustatakse selle karistamisega päädinud menetlus, on omavahel seotud.
- 270 Kohtuistungil vastasid EKP ja komisjon, et nad ei ole nende tõendite toimikusse lisamise vastu.
- 271 Siinkohal tuleb ühelt poolt tõdeda, et S. Berlusconi hagi EIK-le, mis on registreeritud 28. detsembril 2013 numbriga 8683/14, on käesoleva hagiga võrreldes varasem ning hagejad ei ole esile toonud ühtki asjaolu põhjendamaks viivitust selle dokumendi esitamisel.
- 272 Seega tuleb see dokument vastuvõetamatuse tõttu tagasi lükata.
- 273 Teiselt poolt pärinevad EIK 3. mai 2021. aasta kiri, millega teatatakse Itaalia valitsusele kaebuse esitamisest, ning EIK poolt 17. mail 2021 koostatud selle kohtuasja faktiliste asjaolude kokkuvõtte ja küsimused menetluse kirjaliku osa lõppemisega võrreldes hilisemast ajast, mistõttu saab nende esitamisega viivitamist pidada põhjendatuks.
- 274 Need tõendid tuleb seega lugeda vastuvõetavaks.

- 275 Nagu eespool punktides 138–142 aga nähtub, ei ole hagejad esitanud hagiavalduses ühtki väidet, millega nad vaidlustaksid EKP poolt kõnealusele karistatusele antud hinnangu.
- 276 Sellest järeldub, et need tõendid on käesoleva hagi seisukohast asjasse puutumatud.
- 277 Teiseks esitasid hagejad 17. juulil 2021 taotluse lisada kohtuasja toimikusse Corte suprema di cassazione (Itaalia kassatsioonikohus) 9. märtsi 2021. aasta kohtuotsus nr 10355/2021, millega jäeti rahuldamata kassatsioonkaebus Consiglio di Stato (Itaalia kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) 3. mai 2019. aasta kohtuotsusele, millega viimane tunnistas, lähtudes 19. detsembri 2018. aasta kohtuotsusest Berlusconi ja Fininvest (C-219/17, EU:C:2018:1023), vastuvõetamatuks meetmed, mis puudutasid Consiglio di Stato (Itaalia kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) 3. märtsi 2016. aasta kohtuotsuse nr 882 täitmist.
- 278 Kohtuistungil vastasid EKP ja komisjon, et ei ole vastu 19. detsembri 2018. aasta kohtuotsuse Berlusconi ja Fininvest (C-219/17, EU:C:2018:1023) toimikusse lisamisele.
- 279 Kuivõrd see kohtuotsus on tehtud pärast menetluse kirjaliku osa lõppemist, tuleb asuda seisukohale, et selle hilisem esitamine hagejate poolt on põhjendatud ning dokument seega vastuvõetav.
- 280 Hagejad pole aga esitanud ühtki selgitust ega argumenti, mis kinnitaks, et 19. detsembri 2018. aasta kohtuotsus Berlusconi ja Fininvest (C-219/17, EU:C:2018:1023) on seotud käesolevas hagis esitatud väidetega. Lisaks ei toeta see kohtuotsus ühtki hagejate väidet ega argumenti.
- 281 Seega on see käesoleva hagi seisukohast asjasse puutumatu.
- 282 Kolmandaks esitasid hagejad Üldkohtule 6. augustil 2021 taotluse lisada kohtuasja toimikusse S. Berlusconi kaebus EIK-le, mis on registreeritud 13. märtsil 2014 numbriga 23554/14, EIK 3. mai 2021. aasta kiri, millega teatatakse Itaalia valitsusele hagi esitamisest, EIK poolt 6. aprillil 2021 koostatud selle kohtuasja faktiliste asjaolude kokkuvõte ja küsimused ning Itaalia valitsuse poolt selles kohtuasjas 26. juulil 2021 esitatud vastustaja vastus.
- 283 Nad põhjendavad nende tõendite esitamist sellega, et käesolev hagi on tihedalt seotud selle EIK menetluses oleva kohtuasjaga, mis puudutab tsiviilvaidlust, milles hagejad sisuliselt tunnistati põhjendamatuult tsiviilõiguslikult vastutavaks korruptiivsete tegude eest, kuigi kriminaalmenetluses mõisteti S. Berlusconi nende tegude toimepanemises õigeks.
- 284 Kohtuistungil vastasid EKP ja komisjon, et ei vaidle vastu nende tõendite toimikusse lisamisele.
- 285 Siinkohal tuleb ühelt poolt tõdeda, et S. Berlusconi kaebus EIK-le, mis on registreeritud 13. märtsil 2014 numbriga 23554/14, pärineb käesoleva hagi esitamisega võrreldes varasemast ajast ning hagejad ei ole esile toonud ühtki asjaolu põhjendamaks selle dokumendi esitamisega viivitamist.
- 286 Seega tuleb see dokument vastuvõetamatuse tõttu tagasi lükata.

- 287 Teiselt poolt pärinevad EIK 3. mai 2021. aasta kiri, millega teatatakse Itaalia valitsusele hagi esitamisest, EIK 6. aprilli 2021. aasta kokkuvõtte faktiliste asjaolude ja küsimuste kohta selles kohtuasjas ning Itaalia valitsuse poolt 26. juulil 2021 esitatud vastustaja vastus menetluse kirjaliku osa lõppemisega võrreldes hilisemast ajast, mistõttu saab nende esitamisega viivitamist pidada põhjendatuks.
- 288 Need tõendid tuleb seega tunnistada vastuvõetavaks.
- 289 Hagejad ei ole aga hagiavalduses esitanud ühtki väidet vaidlustamiseks EKP-poolse hinnangu andmist sellele tsiviilvaidlusele.
- 290 Sellest järeldub, et need tõendid on käesoleva hagi seisukohast asjasse puutumatud.
- 291 Neljandaks esitas EKP 10. septembril 2021 Üldkohtule taotluse lisada kohtuasja toimikusse Corte suprema di cassazione (Itaalia kassatsioonikohus) 30. juuli 2021. aasta kohtuotsus nr 21970/21, kuna see kohtuotsus kinnitab sisuliselt EKP tõlgendust, mis puudutab ühinemise tagajärgi Itaalia õiguses.
- 292 Kohtuistungil vastasid hagejad, et ei ole Corte suprema di cassazione (Itaalia kassatsioonikohus) 30. juuli 2021. aasta kohtuotsuse nr 21970/21 toimikusse lisamise vastu.
- 293 Kuivõrd Corte suprema di cassazione (Itaalia kassatsioonikohus) 30. juuli 2021. aasta kohtuotsus nr 21970/21 on tehtud pärast menetluse kirjaliku osa lõppemist, tuleb asuda seisukohale, et EKP viivitamine selle esitamisega on põhjendatud ning seega on see uus tõendite kogumise taotlus vastuvõetav.
- 294 Nagu aga tuleneb eespool punktidest 87–89, tuleb direktiivi 2013/36 artiklite 22 ja 23 kohaldamisel kõnealuse ühinemise tagajärgi tõlgendada liidu õigusest lähtudes.
- 295 Sellest järeldub, et Corte suprema di cassazione (Itaalia kassatsioonikohus) 30. juuli 2021. aasta kohtuotsus nr 21970/21 on käesoleva hagi seisukohast asjasse puutumatu.
- 296 Seetõttu tuleb hagi tervikuna rahuldamata jätta.

IV. Kohtukulud

- 297 Vastavalt kodukorra artikli 134 lõikele 1 on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna hagejad on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb neilt välja mõista EKP kohtukulud vastavalt tema nõudele.
- 298 Vastavalt kodukorra artikli 138 lõikele 1 kannavad menetlusse astunud liikmesriigid ja institutsioonid ise oma kohtukulud. Seega jäävad komisjoni kohtukulud tema enda kanda.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (teine koda laiendatud koosseisus)

otsustab:

- 1. Jätta hagi rahuldamata.**
- 2. Jätta Finanziaria d'investimento Fininvest SpA (Fininvest) ja Silvio Berlusconi kohtukulud nende endi kanda ning mõista neilt välja Euroopa Keskpanga (EKP) kohtukulud.**
- 3. Jätta Euroopa Komisjoni kohtukulud tema enda kanda.**

Papasavvas

Buttigieg

Schalin

Costeira

Kornezov

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 11. mail 2022 Luxembourgis.

Allkirjad